

20| ГОДИШЊАК

Природњачки музеј у Београду

28| ГОДИШЊАК

Природњачки музеј у Београду

Природњачки музеј у Београду

Годишњак 2016.

Главни и одговорни уредник
Милан Пауновић

Редакција:

Деса Ђорђевић-Милутиновић, уредник рубрика

Музеј у музеју и Шарена страна

Александар Луковић, уредник рубрике Музеј у природи
Дубравка Мићковић, уредник рубрике Музеј на изложби
Татјана Милић Бабић, уредник рубрике Музеј на папиру
Александра Савић, уредник рубрике Музеј у јавности

Сарадници:

Колектив Природњачког музеја

Лектура и коректура:

Јелена Лутров

Прелом и припрема за штампу:

Предраг Илић

Обрада фотографија:

Предраг Илић

Бора Милићевић

Штампа

ДМД Београд

Тираж

50 примерака

Београд, 2018.

Штампање финансирало Министарство културе,
информисања и информационог друштва Републике Србије

ПРЕДГОВОР	5
Музеј у музеју	7
Награде Природњачком музеју	12
Сретењски орден 2016.	12
Новости из збирки	14
Збирка ситних терцијарних сисара	14
Палеоботаничка збирка	16
Јестаственички кабинет	20
Утицци из Галерије Природњачког музеја	22
Музеј у природи	25
Палеонтолошка међународна научно-стручна екскурзија	27
Истраживања остатака фосилних кичмењака	30
Летњи камп у селу Стрелац	34
Музеј на изложби	37
ИЗЛОЖБЕ У ГАЛЕРИЈИ ПРИРОДЊАЧКОГ МУЗЕЈА	39
Шумови мора	39
Рогови – борбено знамење сисара	42
ИЗЛОЖБЕ ИЗВАН ГАЛЕРИЈСКОГ ПРОСТОРА ПРИРОДЊАЧКОГ МУЗЕЈА	46
Сведоци прошлости	46
Сведоци леденог доба	46
Старо и нестало воће Србије.	47
Кроз свет инсеката	50
Црно и бело – прича о чоколади.	53
Човек и вино (Три боје вина)	56
Музеј на папиру	59
Стручна и научна звања	61
Конференције	67
Семинари	70
Предавања	71
Научни и стручни пројекти	73
Публиковани радови	75
Издања Природњачког музеја	77
Гласник Природњачког музеја у Београду, Књига 8, 2016.	77
Годишњак Природњачког музеја.	78
Life in the shore	79
Рогови - борбено знамење сисара	80
Шумови мора	80

Музеј у јавности	83
МАНИФЕСТАЦИЈЕ И САЈМОВИ	85
Сајам хортикултуре – Beoplant Fair	85
Природњачки музеј на Школском сајму културе: Тржница идеја 2016	86
Први светски дан миграторних птица у Србији	86
Музеји Србије 10 дана од 10 до 10	88
Ноћ биологије	89
Пролећна изложба гљива	90
Квиз без граница	90
Дани европске баштине	92
Комисија за доделу награде Михаило Валтровић , Музејског друштва Србије.	93
РАДИОНИЦЕ, ГОСТОВАЊА, САРАДЊА	94
Изронимо школјке цртањем	94
Заронимо у свет мора	94
Школска Ноћ музеја	95
Носорог и његови другари папкари	96
Музеј у гостима код вас, Дом за пензионере Бежанијска коса.	96
Сарадња са Народним музејом	97
Хуманост на делу – помоћ породици Рофа из Титела.	98
МУЗЕЈ У МЕДИЈИМА	99
Шарена страна	107
Срећну нову 2017. пожелели смо најмлађима представом „Чаробни пакетић“	109

Још једна година успешног рада запослених у Природњачком музеју и њиховог значајног доприноса у области науке, културе и образовања.

Збирке су приновљене и научно обрађиване у великом обиму, научни рад је био на високом нивоу, а популаризација кроз изложбе и друге активности веома успешна и богата.

Реализујући један од стратешких циљева Музеја - унапређивање рада са публиком, реализоване су бројне изложбе и пројекти који су за циљ имали приближавање културних садржаја публици широм Србије и региона и презентацију рада Природњачког музеја. Реализована су гостовања у 18 градова Србије и приказано је девет различитих путујућих изложби.

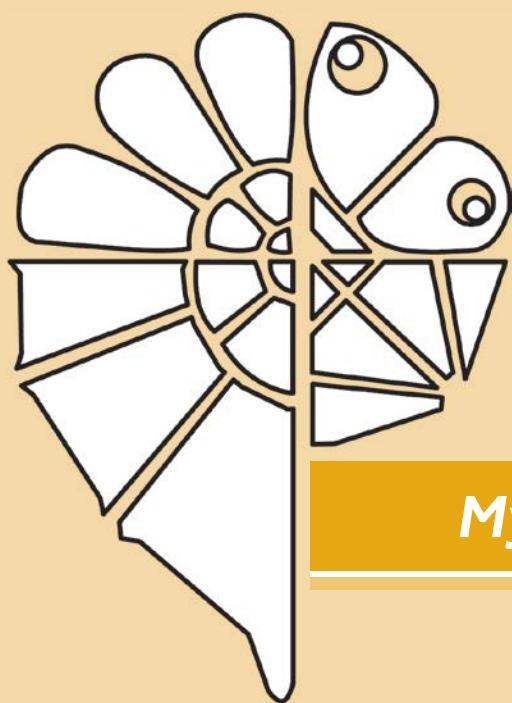
На пољу унапређења регионалне сарадње, поред гостовања изложбе Небескиловци у Музеју Републике Српске у Бањалуци, потписан је Споразум о сарадњи са поменутим музејом, који подразумева размену истакнутих организацији и реализацији пројекта у музејској делатности, реализацију заједничких пројекта, размену стручњака и информација од обостраног интереса.

Такође, поводом обележавања 90 година постојања Природњачког музеја из Скопља, Природњачком музеју у Београду додељена је Плакета у знак признања за успешну сарадњу и допринос развоју музеја у Скопљу. Том приликом потписан је Меморандум о музејској сарадњи који се односи на наставак научне и музеолошке размене.

Указом председника Републике Србије, 15. фебруара 2016. Природњачки музеј је одликован Сретењским орденом другог степена за нарочите заслуге у области културних и научних делатности. Признање је част али и уједно и обавеза јачања улоге Музеја као центра заштите, очувања и промовисања културног и природног наслеђа.

Славко Спасић,
директор Природњачког музеја

Музеј у музеју

Запослени у Природњачком музеју

MSc Славко Спасић	Директор Природњачког музеја, кустос
БИОЛОШКО ОДЕЉЕЊЕ	
др Борис Иванчевић	музејски саветник, миколог, руководилац одељења,
Јелена Јовановић	кустос, мамалиолог
спец. Мирослав Јовановић	виши конзерватор, ботаничар
Милош Јовић	виши кустос, ентомолог
Дубравка Мићковић	кустос, ихтиолог
др Марјан Никетић	музејски саветник, ботаничар
др Ана Пауновић	виши кустос, херпетолог
др Милан Пауновић	музејски саветник, мамалиолог
Драгослав Радосављевић	кустос, ентомолог
Марко Раковић	кустос, орнитолог
мр Далиборка Станковић	виши кустос, орнитолог
Александар Стојановић	конзерватор, ентомолог
ГЕОЛОШКО ОДЕЉЕЊЕ	
Сања Алабурић	виши кустос, палеозоолог
Зоран Вуичић	конзерватор за геолошке збирке
др Ђеса Ђорђевић-Милутиновић	музејски саветник, палеоботаничар
Драгана Ђурић	виши кустос, палеозоолог
др Гордана Јовановић	музејски саветник, палеозоолог
Александар Луковић	кустос, минералог
др Александра Маран Стевановић	музејски саветник, палеозоолог
др Зоран Марковић	музејски саветник, палеозоолог
Милош Миливојевић	виши препаратор за геолошке збирке
Татјана Милић-Бабић	виши кустос, петролог
др Биљана Митровић	музејски саветник, палеозоолог, руководилац одељења
Ранко Пејовић	кустос, палеозоолог

Запослени у Природњачком музеју

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЕДУКАЦИЈУ И КОМУНИКАЦИЈУ

Драгана Вучићевић	кустос, едукатор
др Марко Несторовић	виши кустос, херболог
спец. Александра Савић	виши кустос, руководилац одељења
Соња Срејић	кустос педагог

БИБЛИОТЕКА

Анита Радета	библиотекар
--------------	-------------

ГАЛЕРИЈА

Љиљана Драговић Лазаревић	продавац
Драгица Стојић	руководилац Галерије

ОПШТЕ СЛУЖБЕ

Свјетлана Давидовић	секретар музеја
MSc Душица Ивић	помоћник директора, руководилац Одељења финансија
Предраг Илић	музејски техничар, графичка припрема
Ана Ковачевић	секретар директора
Бора Милићевић	музејски техничар, ликовни
Тања Мирић	спремачица
Милена Радочај	референт финансијског одељења
Милица Томић	сарадник финансијског одељења
Марија Урошевић	спремачица

IN MEMORIAM

ДУШАН ДАМЈАНОВИЋ
1948 – 2016.

Душан Дамјановић рођен је у Шибенику 13. 8. 1948. године. У Природњачком музеју је радио од 1. марта 1979. до 14. септембра 1997. Радио је на месту кустоса и био задужен за Збирку маховина.

ГЕОЛОШКЕ ЗБИРКЕ	
РЕД. БР.	НАЗИВ ЗБИРКЕ
1.	Петролошка збирка
2.	Збирка метеорита
3.	Минералошка збирка
4.	Збирка палеозојских Invertebrata
5.	Збирка мезозојских Invertebrata
6.	Збирка кенозојских Invertebrata
7.	Збирка квартарних птица
8.	Збирка квартарних гмизаваца и водоземаца
9.	Збирка квартарних риба
10.	Збирка терцијарних птица
11.	Збирка терцијарних гмизаваца и водоземаца
12.	Збирка терцијарних риба
13.	Збирка крупних терцијарних сисара
14.	Збирка ситних терцијарних сисара
15.	Збирка крупних квартарних сисара
16.	Збирка ситних квартарних сисара
17.	Палеонтолошка збирка Петра Стевановића
18.	Палеонтолошка збирка Надежде Крстић
19.	Збирка фосилних мекушаца Косова и Метохије Велимира Милошевића
20.	Општа палеоботаничка збирка
БИОЛОШКЕ ЗБИРКЕ	
РЕД. БР.	НАЗИВ ЗБИРКЕ
21.	Генерални хербаријум Балканског полуострва
22.	Дендролошка збирка Александра Сигунова
23.	Компаративни хербаријум за палеоботанику
24.	Колекција споменика природе Београда
25.	Збирка корова
26.	Збирка воћа
27.	Општа збирка маховина
28.	Миколошка збирка
29.	Збирка Мухомусота
30.	Општа збирка лишајева
31.	Општа збирка <i>Invertebrata</i>
32.	Општа збирка <i>Mollusca</i>
33.	Збирка рецентних пужева Петра Павловића
34.	Поклон збирка <i>Hydrobioidea</i> Павла Радомана
35.	Историјска збирка <i>Gastropoda: Lamel-libranchiata</i>
36.	Збирка школки Анте Тадића
37.	Збирка <i>Arachnida: Scorpiones</i>
38.	Општа збирка паука
39.	Општа збирка косаца
40.	Збирка <i>Endohelminta</i> риба Обедске баре
41.	Збирка <i>Crustacea</i>
42.	Збирка <i>Isopoda</i>
43.	Збирка <i>Diplopoda</i>
44.	Збирка <i>Chilopoda</i>
45.	Општа збирка инсеката
46.	Колекција инсеката Петра Новака
47.	Колекција инсеката Института за заштиту биља
48.	Историјска збирка <i>Odonata</i>
49.	Збирка <i>Odonata</i> Живка Адамовића
50.	Општа збирка <i>Odonata</i>
51.	Општа збирка <i>Orthoptera</i>
52.	Колекција <i>Orthoptera</i> Б. Лазаревића
53.	Збирка <i>Hemiptera</i>
54.	Збирка <i>Hemiptera:</i> <i>Auchenorrhyncha</i> Љубодрага Јанковића
55.	Иницијална збирка <i>Heteroptera</i>
56.	Збирка <i>Heteroptera</i> Николе Кормилева
57.	Студијска збирка <i>Heteroptera</i>
58.	Збирка <i>Heteroptera</i> на гајеним биљкама

59.	Збирка <i>Thysanoptera</i> гајених биљака	88.	Збирка <i>Diptera: Tachinidae</i> Пелагије Сисојевић
60.	Студијска збирка <i>Thysanoptera</i>	89.	Збирка <i>Diptera: Nycteribidae</i>
61.	Поклон збирка <i>Thysanoptera</i> Габора Јенсера	90.	Општа збирка <i>Hymenoptera</i>
62.	Збирка <i>Thysanoptera</i> Рихарда цур Штрасена	91.	Општа збирка <i>Chalcidoidea</i>
63.	Збирка <i>Neuroptera</i>	92.	Збирка <i>Hymenoptera: Apidae</i> Симеона Грозданића
64.	Збирка <i>Coleoptera</i> Недељка Кошанина	93.	Збирка <i>Hymenoptera: Apidae</i> Живомира Васића
65.	Општа збирка <i>Coleoptera</i>	94.	Збирка <i>Hymenoptera: Apoidea</i> Зорана Мучалице
66.	Збирка <i>Coleoptera: Cicindelidae</i>	95.	<i>Herbarium cecidologicum</i> Душке Симове
67.	Збирка <i>Coleoptera: Cerambycidae</i>	96.	Остеолошка збирка риба
68.	Збирка <i>Coleoptera: Scarabeidae</i>	97.	Историјска збирка риба
69.	Збирка <i>Coleoptera</i> Љубодрага Јанковића	98.	Студијска збирка риба
70.	Збирка <i>Coleoptera</i> околине Скопља С. Војиновића	99.	Збирка експоната риба
71.	Колекција <i>Coleoptera</i> Стјепана Свирчева	100.	Збирка риба Младена Карамана
72.	Колекција <i>Coleoptera</i> Јована Станчића	101.	Студијска збирка водоземаца
73.	Колекција <i>Coleoptera</i> Гвиде Нонвејеа	102.	Збирка експоната водоземаца
74.	Колекција <i>Lepidoptera</i> Милоша Рогуље	103.	Студијска збирка гмизаваца
75.	Колекција <i>Rhopalocera</i> Дурмитора Предрага Јакшића	104.	Збирка експоната гмизаваца
76.	Општа збирка <i>Rhopalocera</i>	105.	Општа остеолошка збирка гмизаваца
77.	Општа збирка <i>Heterocera</i>	106.	Остеолошка збирка водоземаца
78.	Збирка лептира Арчибалда Рајса	107.	Остеолошка збирка змија Милутина Радовановића
79.	Збирка лептира Башка Саламона	108.	Збирка скелета птица
80.	Збирка лептира Иве Тошевског	109.	Студијска збирка птица
81.	Збирка лептира Индије Андраша Галца	110.	Историјска збирка птица
82.	Збирка афричких лептира	111.	Збирка експоната птица
83.	Збирка лептира Јужне Америке	112.	Збирка јаја и гнезда птица
84.	Збирка <i>Diptera</i>	113.	Студијска збирка сисара
85.	Збирка <i>Diptera: Asilidae</i>	114.	Историјска збирка сисара
86.	Збирка <i>Syrphidae</i> Слободана Глумца	115.	Збирка експоната сисара
87.	Збирка <i>Syrphidae</i> Смиљке Шимић и Анте Вујића	116.	Збирка егзотичних сисара
		117.	Југословенска збирка трофеја
		118.	Збирка страних ловачких трофеја
		119.	Збирка ловачког оружја и ловачког прибора

НАГРАДЕ

СРЕТЕЊСКИ ОРДЕН 2016.

Природњачки музеј у Београду је на Дан државности 15. фебруара 2016, указом председника Републике Србије Томислава Николића, одликован Сретењским орденом другог реда за нарочите заслуге у области културе и науке, а поводом 120 година постојања. Орден је у име Музеја примио директор Музеја Славко Спасић. Запослени Природњачког музеја веома су поносни што је њихов допринос држави и друштву препознат на највишем нивоу.

Исте године, поред Природњачког музеја, Сретењски орден су добиле и следеће институције: Српско геолошко друштво, Институт „Михајло Пупин“, Прва техничка школа из Крагујевца, Институт за кукуруз „Земун Поље“, Математичка гимназија из Београда, Музичка школа „Мокрањац“, Библиотека града Београда и Институт за микробиологију и имунологију Медицинског факултета у Београду.

Дан државности Србије је државни празник установљен у спомен на дан када је на збору у Орашцу 1804. године подигнут Први српски устанак и дан када је у Крагујевцу 1835. године издат и заклетвом потврђен први Устав Књажевства Србије – Сретењски устав. Овај датум је најбитнији датум у политичком, културном и историјском календару Србије. Дан државности Србије се славио до настанка Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, након чега је укинут, да би у Србији поново почeo да се слави од 2002. године.

Добитници и представници институција добитница ордења

Зоран Стевановић, председник Српског геолошког друштва
и Славко Спасић, директор Природњачког музеја.

Сретењски орден је одликовање Републике Србије установљено 26. октобра 2009. године „Законом о одликовањима Републике Србије“. Аутор идејног решења Сретењског ордена је академски вајар Никола Вукосављевић, редовни професор Академије ликованих уметности у Београду на предмету вајање.

Орден се додељује указом председника Републике Србије, обично поводом Дана држavnosti. Додељује се за нарочите заслуге за Републику Србију и њене грађане у областима јавних, привредних, културних, просветних, спортских и хуманитарних делатности. Може бити додељен физичким лицима и институцијама.

Сретењски орден 2016.

Приредила
Александра Савић

НОВОСТИ ИЗ ЗБИРКИ

ЗБИРКА СИТНИХ ТЕРЦИЈАРНИХ СИСАРА

Збирка ситних терцијарних сисара употпуњена је са више од 2000 примерака зуба прикупљених током рада на бројним локалитетима Србије и Црне Горе. Инвентарисано је 259 примерака одонтолошких остатаца 20 различитих врста ситних сисара палеогене и неогене старости.

Најинтересантнији налази су остаци ситних сисара из Парагова који тек чекају да буду идентификовани. Већина од осам различитих врста којима припадају остаци, највероватније је ново за науку.

Зуби за сада неименованих глодара из Парагова (кол.бр. 2073)

Зуб веома крупне претече хрчка (кол.бр. 2073)

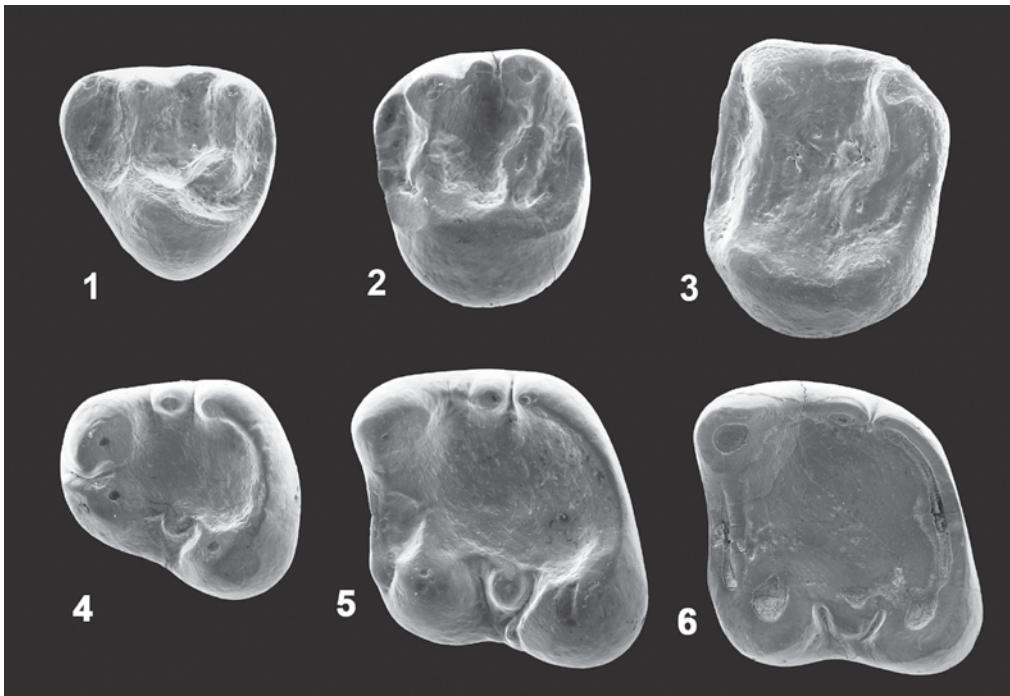
Молар новог глодара из еоценских слојева у Звонцу (кол.бр. 2074)

Молари пухова су примитивне грађе (кол.бр. 2073)

На основу материјала из Сибнице, уведен је нови род за науку - *Dehmisciurus*. Marković, De Bruijn & Wessels 2016*

Такође, треба издвојити налазак недостајућег молара непознатог глодара са еоценског локалитета Звонце. Сада, када је познат изглед целог зубног низа, може се описати и добити своје научно име.

Dehmisciurus obtusidens из Сибнице

Fig. 1 D4 (NHMBEO NVSM 017521); fig. 2 P4 (NHMBEO NVSM 017523); fig. 3 M1-2 (NHMBEO NVSM 017526); fig. 4 p4 (NHMBEO NVSM 017531); fig. 5 m1 (NHMBEO NVSM 017534); fig. 6 m2 (NHMBEO NVSM 017537)

Наиме досадашњи описи остатака који припадају врсти *obtusidens*, доњомиоценске веверице која је живела на дрвећу, приписивани су другим родовима.

Зоран Марковић и Милош Миливојевић

* видети страну 76

ПОКЛОН ЗБИРКЕ ФОСИЛНИХ АЛГИ И ДЕВОНСКЕ ФЛОРЕ

Др Рајка Радојчић палеонтолог у пензији и велики пријатељ музеја, поклонила је фебруара 2016. Природњачком музеју две веома лепе, вредне и научно значајне збирке.

Збирка фосилних алги: др Радојчић је поклоњени материјал прикупљала деценијама, и он потиче са различитих локалитета бивше Југославије. Прикупљено је преко 200 примерака фосилних алги од којих један део чини типски материјал.

Овом збирком у великој мери је употпуњена музејска колекција фосилних алги, за коју слободно можемо рећи да сада, захваљујући поклоњеној колекцији др Радојчић, представља вероватно најбогатију збирку фосилних алги у Србији.

Фосилне алге, поклон збирка др Рајке Радојчић, кол.бр. 145

Збирка девонских фосилних биљака: поред фосилних алги, које су иначе стручна област проучавања др Рајке Радојчић, она је Музеју поклонила и веома значајну колекцију девонских биљака са Сврљишских планина, околине Звоначке бање и Турице. Укупно око 120 примерака. Из овог материјала посебно треба издвојити материјал са локалитета Турица, јер у Збирци девонских биљака Природњачког музеја до сада није било врста које се налазе у поклоњеном материјалу.

Девонска флора са локалитета Турица, кол. бр. 147

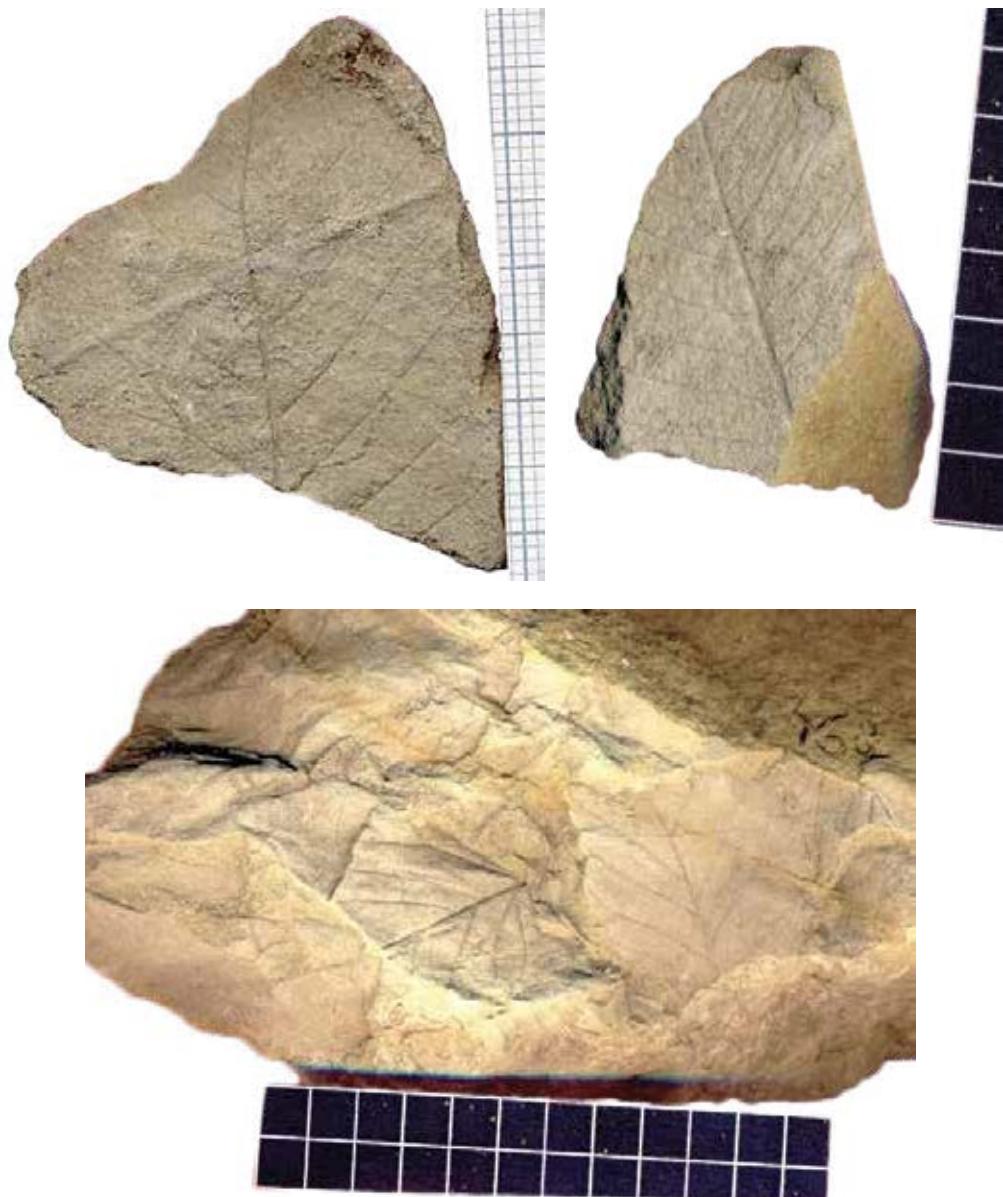
ИЗЛОЖБЕНА ЗБИРКА КАРБОНСКИХ БИЉАКА

Музеј је откупио један изузетно вредан примерак карбонске дрвенасте папрати (*Alethopteris*) на коме се јасно види диморфизам листова. Ова појава има велику научну вредност у систематској палеоботаници, а фосилни остаци на којима се диморфизам може уочити су веома ретки.

Дрвенаста папрат *Alethopteris*,
кол. бр. 144

ПЛИОЦЕНСКА ПАЛЕОФЛORA ИЗ СИБНИЦЕ

Током 2016. за потребе публикације *Life on the shore – geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia)*, интензивно је проучавана плиоценска флора са локалитета Гувно (Сибница). Палеофлора је сакупљена током 1996. године (лег. Деса Ђорђевић Милутиновић). Састоји се од око 150 примерака плиоценских биљака, чији отисци се налазе у жућкастим лапоровитим пешчарима. У флори преовлађују листопадне врсте углавном граба (*Carpinus*) и бреста (*Ulmus*).

Збирка плиоценских биљака из Сибнице, кол. бр. 24

Током 2016. двогодишња истраживања у вези са овом збирком су завршена и публикована: Đorđević Milutinović, D. 2016: Analysis of Pliocene paleoflora of locality Guvno in Sibnica (Levač Neogene basin, Central Serbia). In: Marković, Z. & Milivojević, M. (eds.): Life on the shore – geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia). Part 1. Special Issue of the Natural History Museum in Belgrade: 37–47.

Деса Ђорђевић Милутиновић

ЈЕСТАСТВЕНИЧКИ КАБИНЕТ

Током 2015. и 2016. године у Природњачком музеју оформљен је својеврстан Јестаственички кабинет у коме се одржавају предавања и радионице за децу. Енте-ријер Јестаственичког кабинета у највећој мери је осмислио кустос приправник Ур-ош Бузуровић који је током 2015. године радио у Музеју.

Фото: Бора Милићевић

УТИСЦИ ИЗ ГАЛЕРИЈЕ ПРИРОДЊАЧКОГ МУЗЕЈА

Међу бројним посетиоцима Галерије Природњачког музеја на Калемегдану посебно значајан део чине групне, школске посете. Изложбе Музеја тематиком углавном прате школске програме, а кустоси-едукатори кроз стручна вођења, прилагођена узрасту, пружају посетиоцима бројне информације и објашњења везана за тематику поставке. Велики је број школа и образовних система који редовно прате излагачку делатност Музеја. Међу њима су и предшколске установе, основне и средње школе али и студенти. Деценијама већ, на све изложбе Музеја, ученике доводе професори биологије, географије, разредне наставе, српског језика, ликовног... Ипак, представљамо две професорке биологије које се издавају по свом ентузијазму, огромној жељи да ученицима додатно обогате знање и укажу им на пожељне и корисне садржаје – Мирославу Рипић Лончаревић и Радмилу Марковић. Импресионира њихов однос са ученицима, ауторитет грађен на поверењу и разумевању, као и жеља да код младих утемеље потребу за образовањем и културом.

Мирослава Рипић Лончаревић професорка је биологије у ОШ „Јелена Ђетковић“ у Београду. Током свог тридесетогодишњег радног искуства, велику пажњу посвећује учењу које подразумева и посете Музеју. Сећа се да је и сама као ученица Пете београдске гимназије и касније као студент Природноматематичког факултета у Београду, посећивала Природњачки музеј. Желела је да то приушти и својим ћацима и чини то већ деценијама. По њеном мишљењу, најбољи пут да ученици усвоје лекције је очигледна настава, оно што виде, то боље разумеју и памте. Из искуства зна да се деца јако везују за личност наставника те врло брзо и они сами почињу да траже да их води у

Професорка Мирослава Рипић Лончаревић са ученицима на изложби „Рогови, борбено знамење сисара“, 14.10.2016.

Професорка Радмила Марковић са ученицима ОШ „Милан Ђ. Милићевић“, на изложби „Рогови, борбено знамење сисара“, 22.11.2016.

Галерију. Труди се да повезује сазнања из биологије, географије, екологије, води и секције. Рекла нам је да су ученици увек одушевљени изложбама и да сви заједно много науче из предавања кустоса. Као своју омиљену, издвојила би поставку „Кроз свет инсеката Србије“. Обично ученике изводи петком после часова. Заинтересованих увек има, пошто знају да им следује неколико сати дружења, разговора и усвајања знања на занимљив и атрактиван начин. Сигурни смо да су многи од ученика које је доводила професор биологије Мирослава Рипић Лончаревић постали наши стални посетиоци.

Професорка биологије Радмила Марковић, такође са дугим радним стажом и богатим искуством стицаним у Петој београдској гимназији, Геолошко хидрометеоролошкој школи „Милутин Миланковић“ и ОШ „Милан Ђ. Милићевић“ где и даље ради, заједно са ученицима не пропушта ниједну изложбу. Професорка Марковић рекла нам је да је од самог почетка рада у школи увек тежила да ђацима, сем обавезног и предвиђеног наставног садржаја, покаже и нешто више и тако их приближи природи, како би је заволели, развили свест о постојању свега што их окружује и да та сазнања преносе и даље. Где боље сазнати много тога, него на изложбама у Природњачком музеју. Каже да ученици врло радо долазе. У Галерији се осећају пријатно, предавање кустоса их додатно заинтересује за садржај изложбе. Посебно задовољство биле су им прилике када су им аутори изложби лично представили поставку. Како ОШ „Милан Ђ. Милићевић“ издаје сваке године школски лист, ученици еколошке секције увек изнесу своје импресије о посетама Галерији и презентују сегменте изложби Наставничком већу. Ту активност подржава и директорка школе, Сузана Спасојевић. Увек је дивно гледати и слушати ученике испуњене задовољством због могућности да својим професорима представе изложбе Музеја, које су обишли. Професорка Марковић је сигурна да би и сами аутори поставки били задивљени слушајући их.

Професорка Радмила Марковић каже да су захвални свим запосленим у Музеју на пажњи коју пружају ученицима, а коју они лако препознају. Зато с нестрпљењем чекају следећу изложбу. Сигурна је да ће на почетку школске године међу бројним питањима бити и „Када ћемо у Музеј?“ „Видимо се у Галерији чим почне школска година“, поручује професорка.

Драгица Стојић

Музеј у природи

ПАЛЕОНОТОЛОШКА МЕЂУНАРОДНА НАУЧНОСТРУЧНА ЕКСКУРЗИЈА

септембар 2016.

Учесници екскурзије (фото Олег Мандић)

Током септембра 2016. године, на теренима Србије, Босне и Херцеговине и Хрватске, успешно је реализована Палеонтолошка међународна научностручна екскурзија докторанада и студената Универзитета у Бечу, Одељење за палеонтологију (Аустрија). Тема екскурзије је била еволуција Панонског басена. Она је изведена под руководством др Олега Мандића, доцента Универзитета у Бечу и кустоса Природњачког музеја у Бечу и др Мартина Џушина (Zuschin), професора Универзитета у Бечу. Екскурзија је имала за циљ да учесницима прикаже најинструктивније геолошке локалитете са фосилима миоценске старости, где ће се праћењем промена у саставу седимената и животних заједница упознати са развојем српског дела Панонског басена.

На просторима Србије миоценски седименти су веома распрострањени и палеогеографски припадају јужном ободу централног Паратетиса. Различити физичко-географски услови, који су постојали у то време, омогућили су трансгресију мора током средњег миоцена (бадена). У новонасталим морским срединама депоновани су различити типови седиментних стена у којима су се сачувале бројне заједнице фосилних организама. Познато је више стотина врста бескичмењака (фораминифери, остракоде, бриозе, мекушци, јежеви, корали, делови краба), а од кичмењака су најпознатији зуби ајкула. Било је то доба када су на територији данашње Србије образовани морски предели каквих на овом простору пре тога никада није било.

Геолошки профил на брду Ердеть, Фрушка гора (фото Гордана Јовановић)

Централни Паратетис је био део великог епиконтиненталног мора, које је током миоцене морским везама било повезано са другим великим морима. Фосили сакупљени на теренима Србије указују на веома јаке везе средњомиоценског (баденског мора) са Медитеранским (данашњим Средоземним морем), а преко њега и са Индопацификом још у току старијег бадена. Трансгресија је дошла са северозапада, а главна веза је била преко словеначког коридора. Морске воде су преплавиле и делове Хрватске и Босне и Херцеговине, због чега су програмом екскурзије били предвиђени

Геолошки профил у Сланцима код Београда (фото Гордана Јовановић)

Панорамски поглед на рудник Костолац (фото Јовица Јовановић)

и терени ових земаља. Крај бадена је обележен великим изумирањем морских врста, да би током сармата (млађа фаза средњег миоцена) морске везе са Медитеранским морем потпуно престале. Након сармата настало је Панонско језеро са својом високоендемичном фауном. Геолошки профили као докази ових фаза су откривени на многим локалитетима Србије (Фрушка гора, околина Београда, Голупца, Коцељеве, Аранђеловца, Лознице и др.).

За потребе реализације екскурзије на просторима Србије најпре су обављени послови везани око припреме екскурзије (обилазак различитих локалитета, процена стања појединих геолошких профиле који ће бити предложени за екскурзију, прикупљање литературе, геолошких и топографских карата као и других информација које ће се користити током екскурзије). Након сагледавања потенцијалних локалитета, извршен је одабир најинструктивнијих геолошких профиле и одабране маршруте које ће током четво-

Дискусија после завршених теренских истраживања
(фото Олег Мандић)

родневне екскурзије на теренима Србије на најбржи начин учесницима омогућити реализацију предвиђеног програма.

У периоду од 1. 9 – 4. 9. 2016. године посећени су одабрани локалитети уз стручно вођење др Гордане Јовановић, кустоса Природњачког музеја у Београду, др Љупка Рундића и др Слободана Кнежевића, професора Рударско-геолошког факултета у Београду. Приоритет су имала налазишта фосила средњомиоценске старости (баден и сармат) и горњомиоценске старости (панон), на основу којих је учесницима пружена могућност да схвате шта се заиста десило у геолошкој прошлости наше земље током десетак милиона година. Учесници су показали висок степен интересовања, а након теренских истраживања, вођена је врло занимљива и поучна дискусија.

Гордана Јовановић

ИСТРАЖИВАЊА ОСТАТАКА ФОСИЛНИХ КИЧМЕЊАКА

Узимање пробе у Драгосави

Почетком априла 2016, др Зоран Марковић, музејски саветник и Милош Миливојевић, виши геолошки препаратор, у оквиру пројекта „Палеоген – најстаријиси сари Балкана“ обављали су теренска истраживања на територији северне Црне Горе. Са локалитета у околини Берана – Горажде 1 и 2, Драгосава, Петњик и Црнила, узете су пробе за идентификацију геолошке старости слојева на основу остатака фосилне фауне. У Музеј је донето око 100 килограма седимента за обраду у лабораторији. Након просејавања и прегледа материјала са локалитета Горажде 1 и 2, издвојено је неколико зуба фосилних ситних сисара (лагоморфа и инсективора). У резидијуму са других локалитета констатовани су бројни остаци фосилних риба.

Ово су први налази терцијарних ситних сисара на територији Црне Горе.

Обилазак терена и узорковање у околини Берана реализовани су у сарадњи са колегама Слободаном Обрадовићем, музејским саветником и Миомиром Трифуновићем, сарадником Полимског музеја. Том приликом у самом Музеју Полимља, договорена је, са директорком Музеја Виолетом Фолић, будућа међуинституционална сарадња. Планирана су даља заједничка истраживања која ће омогућити утврђивање тачног састава асоцијације, а тиме и прецизније геолошке старости повлатних слојева угља.

Профил код куће Ненадовића
у Горажду

Панорама угљенокопа Пљевља

Током боравка у Пљевљама, извршено је рекогносцирање слојева унутар површинског копа угља. Обилазак и рад у копу изведен је у сарадњи са руководством и Геолошком службом Рудника.

Иако је тринадесета, и ова година заједничког рада стручњака Музеја и Уtrechtског универзитета била је берићетна у открићима. На сва три локалитета на којима су током септембра вршена ископавања – Парагово, Раљин и Звонце, пронађени су остаци животиња за које се до сада није знало. Самим тим дошло се и до нових закључака о геолошкој старости слојева из којих потичу остаци.

Са локалитета Парагово, на северним падинама Фрушка горе, уз помоћ радника ископано је око 2,5 тона седимента и транспортовано у Бабушницу, где је вршено сушење и преглед материјала, а његово потапање и испирање, као и сваке године, обављено је код старог млина у Љуберађи. Пронађено је око 70 целих зуба ситних сисара од којих је највећи број нов за науку. Идентификовано је осам различитих животиња које по својим морфолошким карактеристикама зуба указују на сличност са олигоценским сисарима североисточне Босне. Будући да су истраживања вршена у

Екипа Музеја са Љубом Јосићем, координаторком НП „Фрушка гора“

Музеј у природи

оквиру НП „Фрушка гора“, сарадња са надлежнима из ове институције као и Покрајинског завода за заштиту природе из Новог Сада, била је више него задовољавајућа. Договорено је да се ова успешна међуинституционална сарадња настави.

У Парагову се ископавало и из корита потока

Ископани седимент се товарио у цакове

Током боравка у Бабушници, вршена су ископавања на локалитетима у Звонцу и Раљину. Новим налазима допуњени су низови зуба за научу до сада непознатих сисара чији су остаци проналажени у ранијим истраживањима исте екипе.

Количином нових холотипова у Збиркама, који су резултат активности на пројекту „Палеоген – истраживања најстаријих сисара Балкана“, финансираног од стране Министарства културе и информисања Републике Србије као и Фондације „Ханс де Брајн“, могли би се похвалити и највећи светски музеји.

Настављена су истраживања у атару села Сибница. Ручно је ископан седимент са локалитета Сибница 3 и 4 (око 2000 kg).

У транспорту материјала помогле су и колеге из Покрајинског завода за заштиту природе из Новог Сада

Транспортован је у село Жупа-њевац на сушење, потапање и просејавање. Након завршеног просејавања, остатак материјала донет је у Музеј где се врши издвајање остатака.

Детаљ са ископавања у Раљину

Годишњак Природњачког музеја

Са локалитета „Св. Стефан“ у Сланцима ископано је око 100 kg седимента из којег су издвојени многобројни фосилни остаци крупних и ситних кичмењака неогене старости.

Након обилних падавина на локалитету у Пребрези, откривени су фосилни остаци крупних кичмењака. Нови налази су донети у Музеј где се врши њихово конзервирање.

Крајем новембра месеца, екипа Музеја је открила још један изузетан локалитет у Алексиначком Бујмиру, поред самог аутопута Београд–Ниш. У питању је локалитет мисоценске старости, а обрада материјала је у току. Прелиминарни резултати указују на велику количину фосилних остатака кичмењака.

Фосилни материјал са свих локалитета адекватно је конзервиран и музеолошки се обрађује. Анализа и идентификација изводе се паралелно у лабораторијама Природњачког музеја у Београду и Геолошког факултета Утрехтског универзитета.

Зоран Марковић
Милош Миливојевић

Фрагмент стопала фосилне корњаче из Главног потока у Пребрези

Музеј у природи

Ханс де Брајн и Милош Миливојевић
у току испирања седимента у Љуберађи

Локалитет код манастира „Св. Стефан“ – Сланци

Клизиште је открило фосилоносни слој у Алексиначком Бујмиру

ЛЕТЊИ КАМП У СЕЛУ СТРЕЛАЦ

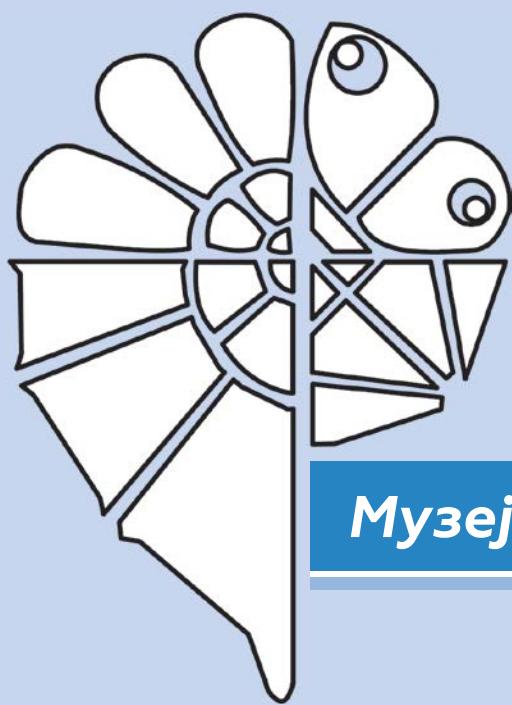
26. до 28. јуна 2016.

Кустоси Соња Срејић и Ранко Пејовић присуствовали су летњем образовно – истраживачком кампу које је одржано у ОШ „Добринка Богдановић“ у селу Стрелац надомак Бабушнице. Камп је ове године први пут организован, и то са циљем да окупи децу узраста од 7 до 14 година и том приликом им обезбеди да кроз дружење, интерактивне радионице и остале пратеће садржаје упознају поједине научне дисциплине. Скроман допринос овој племенитој идеји, пружио је и Природњачки музеј. Сем кустоса, који су кроз игру, предавања и дружења са децом допринели да садржај програма буде богатији, Музеј је такође донирао сувенире, књиге и слаткише. Будући да је ово прва година кампа овог типа, верујемо да ће садржај, већ наредног лета бити доста богатији, а полазника више. Да бисе поменути циљеви остварили, дивно би било да се и друге сродне установе придруже кроз донације и стручну помоћ, не би ли ова сјајна манифестација прерасла у дугу традицију.

Ранко Пејовић

Музеј на изложби

**ИЗЛОЖБЕ У ГАЛЕРИЈИ
ПРИРОДЊАЧКОГ МУЗЕЈА
ШУМОВИ МОРА**

Аутор: Биљана Митровић
17. 3. 2016 – 5. 9. 2016.

Изложба је свечано отворена пригодним говором Славка Спасића, директора Природњачког музеја, др Јованке Митровић, професора Рударско-геолошког факултета са Катедре за палеонтологију и аутора изложбе.

Професор Јованка Митровић

Детаљ са изложбе

Мекушци

Детаљ са изложбе

Изложба је била од великог значаја и окренута је широј јавности.

Ово је био јединствен догађај и ретка прилика да се уживо виде морски мекушци који насељавају далека тропска мора, неприступачне дубине океана или заштићена подручја. Својим атрактивним изгледом, лепотом и бојама ови експонати (бабушке, прилепци, кацигаши, бачваши, мурекси, периске, џиновске школјке, бисернице итд), пленили су пажњу посетилаца, а поједини не постоје ни у бОльим музејима југоисточне Европе.

Ципре

Најкрупније школке, тридакте, хипопуси

Халиотиси

Разноврсни облици пужева

На изложби „Шумови мора“ представљено је 215 врста и више од 400 примерака морског света. Већина материјала је откупљена током одржавања сајмова туризма, али не сме се занемарити ни улога кустоса током боравка на терену. Оригинални експонати припадају Општој збирци молусака, али су издвојени само они који живе у морима и океанима. Њихово порекло досеже различите делове света: Индо-Пацифик, Атлантски океан, Средоземно море, обале Кариба, обале Аустралије, Новог Зеланда и других делова света. Експонати су били издвојени у три целине: главоношци, пужеви и школке. Величине изложених примерака су биле разноврсне, од оних најситнијих, који су дужине пар милиметара, до оних најкрупнијих од пола метра дужине, тешких више десетине килограма.

Сваки примерак означен је етикетом на којој је написан латински и енглески назив, локалитет и на већини места локално име које користе становници дуж Јадранског приморја. На изложби посетиоци су путем информативних текстова, имали прилику да се увере колика је пове-

заност човека и мекушаца и докле све досеже утицај у области културе, уметности, архитектуре и свакодневног живота. Изложене експонате на

Наутилуси

двадесетак паноа пратили су текстове и илустрације који су допуњавали знање посетилаца. Проширили су визуелно и информативно сазнање о улози мекушаца у праисторији и данас, о њиховом утицају на митологију и религију, о њиховим основним морфолошким особинама, као и о њиховој улози у свакодневном животу људи, било да се користе у исхрани, или као музички инструменти, коришћени су и као монета у робноновчаној размени, али увек

Детаљ са изложбе

Похвале предшколаца

пратног материјала Мирослав Зељуг. За потребе веб презентације, урађена је анимација, а на фејсбук стра-ници музеја постављен је рекламији видео-клип.

Током петомесечног трајања, организатор групних посета је била Драгица Стојић, а знатижељне госте кроз изложбу су водили Драгана Вучићевић и Биљана Митровић. Стручно вођење било је прилагођено појединцима и организованим групама, међу којима су преовладавале основне и средње школе (преко седамдесет), бројне организације, друштва и факултети. За време изложбе организовано је неколико едукативних радионица за најмлађе. Најпосећеније су биле: Заронимо у свет мора, Цртаоница школјки и Изронимо школјке цртањем. Током манифестације „Музеји Србије десет дана од 10 до 10“ од 18. до 28. маја 2016. године, пристигло је преко 200 цртежа, који су све време били изложени у Зеленом салону галеријског простора.

Биљана Митровић

РОГОВИ – БОРБЕНО ЗНАМЕЊЕ СИСАРА

Аутор: Јелена Јовановић
28. 5. 2016–4. 11. 2016.

Животињски рогови својим изгледом и разноврсношћу облика од-вајкада изазивају дивљење људи. Током историје представљали су симбол плодности, моћи и борбености. У старом Египту и античкој Грчкој овнови и бикови били су отелотворење храбрости, велике снаге, плодности и борбености. Египатска богиња Хатор увек је

Изложбу је отворио др Милан Пауновић

су били и вечита инспирација у стварању бројних сликара, дизајнера и архитеката.

Изложба је пропраћена штампаном публикацијом, која обилује информативним текстовима, оригиналним фотографијама и цртежима. Техничку реализацију изложбе урадили су Александар Стојановић и Мирослав Јовановић. Лектуру, коректуру и превод текста урадила је Ана Бојановић, а дизајн форекса, прелом текста каталога, и про-

Реч аутора на отварању изложбе

представљана са крављим роговима који су симболизовали рађање, плодност и материњство.

Рогови су кроз историју били лако доступна сировина, погодна за обраду, због чега су на археолошким локалитетима широм света пронађени врхови копаља, шила, игле и удице израђене од рогова. Користећи примитивна помагала праисторијски човек је прилагођавао облик рогова својим потребама правећи од њих оруђе, оружје, магијске артефакте и друге предмете употребне и естетске вредности. Рогови представљају коштане или рожне творевине које одликују сисаре из породица шупљорога, жирафа, јелена, рачвророгих антилопа и носорога. Различитих су величина и облика и служе за борбу, удварање или одбрану.

Детаљи са изложбе

Детаљ са изложбе

Аутор са ментором др Миланом Пауновићем

Изложба о роговима водила је посетиоце кроз шуме Европе у којима се крију јелени и срне, преко пространих европаазијских тундри где сваке године миграира хиљаде ирваса, све до високих планина које настањују аргали овце, дивокозе и козорози. Незаобилазне су и саване Африке, дом многобројних сисара које красе рогови најнеобичнијих облика. Овом изложбом приказана је разноликост рогова код сисара из различитих делова света почев од скромних рогова орибија, преко разгранатих рогова сибирског јелена, прстенастих рогова водене антилопе, спиралних рогова великог кудуа, рогова орикса правих као стрела, до масивних рогова носорога који понекад нарастају и преко једног метра. Посетиоци

РОГОВИ ЖЕНКИ СИСАРА

Женке носорога, жирафа, рашљорогих антилопа и већине шупљорога имају рогове, док их женке различитих врста јелена углавном немају. Изузетак су женке ирваса које зиму проводе у великом крду и које користе рогове да би се избориле за храну и имале довољно енергије да на пролеће отеле здраво потомство. Рогови женки могу бити мањи него рогови мужјака, а могу имати и другачији облик. Оне које имају рогове неће се устручавати да их употребе, уколико се нађу у ситуацији да себе или своје младунче бране од предатора.

Детаљи са изложбе

су имали ретку прилику да виде рогове шомбурговог јелена изумрлог давне 1938, чије рогове у својим колекцијама има свега неколико музеја у свету. Међу педесет експоната били су изложени и предмети од културно-историјске вредности, а који су део збирки Душана Лалевића, Моше Пијаде, Јосипа Броза Тита, Душана Кведера, Александра Томашевића и најстарији од свих експоната - трофеј Елима Павловича Демидова, кнеза од Сан Доната. Кнез Демидов био је руски племић који је организовао и предводио експедиције у различитим деловима света током којих је прикупљао трофејне примерке животиња. Део своје збирке поклонио је свом рођаку, југословенском принцу Павлу Карађорђевићу и тако је део ових непроцењивих експоната доспео у Природњачки музеј. Остатак трофеја из збирке грофа Демидова налази се у Британском природњачком музеју у Лондону и у Санктпетербуршком музеју.

На изложби су посетиоци могли да дотакну рогове лоса, муфлона, јелена, припремљене су етикете за слепе и слабовиде. Изложба је дала посетиоцима информације како рогови расту, зашто рогате животиње често једу блато, зашто су некада два рога исте животиње потпуно асиметрична, да ли јелена боли када му отпадају рогови, које животиње једу рогове, као и многе друге занимљиве чињенице везане за рогове сисара.

ИЗЛОЖБЕ ИЗВАН ГАЛЕРИЈСКОГ ПРОСТОРА ПРИРОДЊАЧКОГ МУЗЕЈА СВЕДОЦИ ПРОШЛОСТИ

Аутори: Зоран Марковић, Милош Миливојевић и
Сања Алабурић | Народни музеј Ужице
10. 11. 2015–25. 2. 2016.

Аутори изложбе и Љиљана Мандић

СВЕДОЦИ ЛЕДЕНОГ ДОБА

Аутори: Зоран Марковић, Милош Миливојевић
и Сања Алабурић | Природњачки центар
Свилајнац | 2. 4. 2016–31. 12. 2016

Детаљ са изложбе

Изложба приказује десет оригиналних фосилних остатака крупних сисара: циновског јелена, рунастог носорога, степског бизона, пећинског медведа, рунастог мамута, а посебну атракцију представља реплика мамута „Кике“ у природној величини и природном положју, како је откивена 1996. године у глинокопу фабрике „Тоза Марковић“ у Кикинди.

Изложбу је отворио в.д. директор телевизије РТС и главни и одговорни уредник образовно-научног програма Илија Церовић.

Сања Алабурић

Годишњак Природњачког музеја

Детаљ са изложбе

СТАРО И НЕСТАЛО ВОЋЕ СРБИЈЕ

Аутор изложбе Александра Савић
Народни музеј Панчево, 19. 1–20. 2. 2016. |
Народни музеј Чачак, 3. 3–12. 4. 2016. | Завичајни
музеју у Петровцу на Млави, 10. 5–28. 6. 2016.
| Народни музеј Зрењанин, 7. 7–15. 8. 2016. |
Галерији Општине Врачар у Београду, 28. 9–7. 10.
2016. | Народни музеј Зајечар, 26. 10–24. 11. 2016.

Изложба је приређена са циљем да се представи богатство и разноврсност великог броја сорти аутохтоног воћа са наших простора које полако нестаје, а које је потребно истражити, забележити и сачувати од заборава. Ауторка је на овај начин промовисала руралну баштину Србије ради афирмације традиционалних вредности које су од значаја за нашу средину и њено памћење.

Гостовање изложбе у Зрењанину

Изложба је гостовала у Петровцу на Млави током маја 2016.

Отварање изложбе у Народном музеју у Панчеву

Детаљ са изложбе у Чачку

Галерија општине Врачар – Дани европске баштине

Отварање изложбе у Чачку

У Скупштини општине Гроцка

Манифестација Дани европске баштине –
Сајам зимнице у Гроцкој

Постери, панои и аутентичне фотографије традиционалног српског села отворили су ову изложбу о сортама воћа Србије које по-лако нестаје. Ту спадају: јабуке (колачара, вајлија, шуматовка, петровача, зеленика, памуклија, сенабија итд), крушке (такиша, лубеничарка, јагодарка, водењак, медунак, видовача, илињача, кантаруша, сијерак, калуђерка итд), шљива (пожегача, белошљива, црношљива, пискавац итд), дуње, трећиње, ораси и друго воће нашег подручја.

Аутор илустрација је Бора Милићевић, ликовни техничар музеја, а графички дизајн изложбе радила је Снежана Рајковић, самостални дизајнер. Стручну рецензију изложбе урадиле су проф. др Евица Мратинић, и доц. др Милица Фотирић са Пољопривредног факултета у Београду.

Гостовање у Народном музеју
Зрењанин

Гостовање у Народном музеју у Зајечару

Посебан куриозитет изложбе у музејима Србије је био конзумација традиционалног и карактеристичног воћа у крају у којем се изложба одржавала. У оквиру гостујуће изложбе сваки музеј је изложио и своје предмете из етнолошких збирки које су везане за традиционалну употребу и прераду воћа (пресе, корпе, чутуре, кантар и вага за мерење итд), што је додатно обогатило поставку. Изложба је била део званичног програма у оквиру манифестације Дани европске баштине: у Скупштини општине Врачар и Скупштини општине Гроцка, у оквиру Сајма зимнице.

Министарство културе и информисања Републике Србије је финансијски подржало гостовање изложбе у музејима широм Србије.

Александра Савић

КРОЗ СВЕТ ИНСЕКАТА

Аутори изложбе: Александар Стојановић и
Мирослав Јовановић
Народни музеј Краљево, 11. 4–7. 5. 2016. |
Завичајни музеј – Замак културе Белимарковић Врњачка Бања, 19. 5–28. 6. 2016. | Музей у
Пријепољу, 1. 12. 2016–25. 1. 2017.

Детаљ са изложбе

Отварање изложбе у Врњачкој бањи

Публика изложбе Кроз свет инсеката упознала се са очаравајућом, готово бескрајном бројношћу и разноврсношћу, бојама и облицима инсеката Србије, који су, као и свуда у свету, најбројнија и најразноврснија група животиња.

Сав ентомолошки материјал приказан на изложби прикупљен је на подручју Србије и представљен је препарираним инсектима и разноврсним „траговима“ њиховог живота из збирки Природњачког музеја. Изложене инсекте аутори су сакупљали последњих 25 година и специјално су за ову изложбу уређени у посебним изложбеним ентомолошким кутијама.

Кроз 131 ентомолошку кутију, посетиоци су на једном месту могли да виде заједно многе врсте инсеката, који се у природи не могу наћи одједном у том

Најмлађи посетиоци на изложби

Детаљи са изложбе

броју и тој разноврсности. На изложби се могло видети чак 1732 врсте свих група инсеката Србије, са преко 9500 препарираних примерака. Посебност ове изложбе је управо њена разноврсност и богатство приказаних, беспрекорно препарираних, инсеката. Поред напред наведеног, на изложби је приказана и 51 оригинална илустрација многих врста инсеката и 21 изложбени пано са 79 оригиналних фотографија инсеката у природи и текстовима о свим групама инсеката.

Током реализације сваког гостовања извршена је допуна материјала у ентомолошким кутијама било додавањем нових примерака и врста или заменом постојећих врста и примерака новим и атрактивнијим. Тако се са правом може рећи да је на сваком наредном гостовању ова изложба била већа од претходне, а посебно од прве њене поставке у Галерији Природњачког музеја, од 28. маја до 4. новембра 2015. године.

Аутори са директором Народног музеја у Пријепољу на отварању

У Народном музеју Краљева изложба је свечано отворена 11. 4. 2016. у 16.00 часова и трајала је до 7. 5. 2016. године. Изложбу су домаћини одлично представили на званичном сајту Народног музеја Краљева бројним фотографијама као и 3D приказом изложбе. Због великог интересовања, а на зехтев професора и ученика Средње шумарске школе и Краљевачке гимназије, дана 20. 4. 2016. године, организовано је и стручно вођење ученика и професора кроз изложбу. Након тога, аутори су кроз изложбу стручно водили и групу заинтересованих грађана.

У Завичајном музеју – Замку културе Белимарковић у Врњачкој Бањи изложба је била одлично посећена, посебно је била атрактивна деци школског узраста. Домаћини су самостално дизајнирали и урадили позивницу и плакат за изложбу.

Александар Стојановић, Мирослав Јовановић

ЦРНО И БЕЛО – ПРИЧА О ЧОКОЛАДИ

Аутор Деса Ђорђевић Милутиновић
Народни музеј у Панчеву 13–30. мај 2016.
Завичајни музеј Књажевац
27. 12. 2016–27. 1. 2017.

Изложбу у Панчеву је организовала госпођа Оливија Сладојевић, кустос-педагог Народног музеја у Панчеву. Захваљујући великом ентузијазму и предусретљивости наше колегинице Оливије, „Прича о чоколади“ је свечано отворена 13. маја 2016. Посебну занимљивост представља чињеница да је госпођа Сладојевић непосредно након отварања изложбе отишла у пензију и да је желела да последња изложба коју организује буде у право „Прича о чоколади“.

Иначе, као што често бива у музејском послу, ни ова изложба као ни многе друге не би била постављена без несебичне помоћи колега из Музеја. Овом приликом за потпуни доживљај изложбене поставке заслужни су Александра Маран Стевановић, Зоран Марковић, Милош Миливојевић, Мирослав Јовановић и Александар Стојановић. Аутори изложбених текстова су Деса Ђорђевић Милутиновић и Олга Васић.

Мајски програм
Народног музеја у Панчеву

Отварање изложбе у Панчеву (аутор изложбе у друштву Оливије Сладојевић)

Оригинална бомбоњера Косте Шонде први пут је приказана публици у Панчеву

У Панчеву је премијерно приказана и оригинална бомбоњера првог продајца чоколаде у Србији Косте Шонде. Кутија потиче из 1903. године, а прича о њеном наласку је интересантна те ћемо је овде поменути:

Бомбоњера Косте Шонде

Током 2013. године, када су аутори спремали изложбу о чоколади, упознали су се, између остalog, и са животом и радом Косте Шонде, првог чоколадијера у Србији, који је имао фабрику слаткиша у Београду. Та првобитна, оригинална изложба о чоколади отворена је крајем 2013. године. Неколико недеља након отварања кустос Ранко Пејовић, сређујући своју збирку Палеозојских фосила сасвим случајно је налетео на стару Шондину кутију-бомбоњеру из 1903. године у коју је пре више од 100 година неки ондашњи радник Природњачког музеја ставио фосиле нађене на терену. Познато је да музеалци када иду на терен сакупљају материјал, а такође је познато да га пакују у свакакве кутије или кесе које су им при руци, тако је и неки љубитељ Шондине чоколаде садржај појео, а кутију искористио. Пошто је изложба у Београду већ била отворена није било могуће додати јој стару бомбоњеру. Прва следећа прилика да се изложи овај изузетно вредан експонат указала се током гостовања „Чоколаде“ у Панчеву.

Детаљ са изложбе

Изложба о чоколади је у Завичајни музеј Књажевца стигла пред саму Нову годину. За њен долазак у овај градић, познат и под називом Мала Венеција, највише је заслужна директорка Завичајног музеја Милена Милошевић Мицић. Она као и остали запослени у Књажевачком музеју својски су се потрудили да изложба буде постављена најбоље што простор музеја дозвољава. Да је све прошло како треба, могу потврдити и бројни посетиоци изложбе, посебно ђаци који су били најбројнији гости првог дана изложбе.

Деса Ђорђевић Милутиновић

Детаљ са изложбе

Музеј на изложби

Деца су била најбројнији посетиоци првог дана изложбе

ЧОВЕК И ВИНО (ТРИ БОЈЕ ВИНА)

Аутор: Деса Ђорђевић Милутиновић
и Александра Маран Стевановић
Музеј Смедерева 3. 9. до 3. 10. 2016.

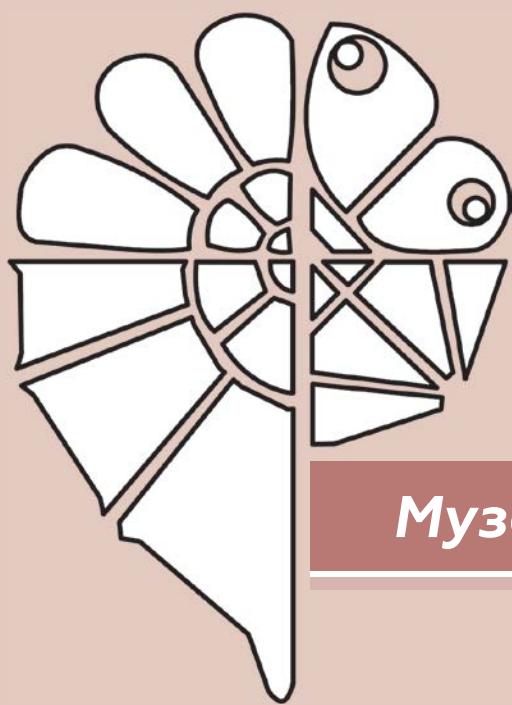
Изложба је организована у оквиру манифестације Смедеревска јесен. У изузетно лепом и пријатном амбијенту Музеја у Смедереву било је право задовољство постављати изложбу. Као и увек до сада остварена је добра сарадња између Природњачког музеја и Музеја у Смедереву, посебно захвалујући директорки Музеја у Смедереву Татјани Гачпар и кустосу палеонтологу Гордани Пауновић. Поред већ устаљеног изложбеног материјала, који прати изложбу Човек и вино, придодат је и део посвећен виноградима, вину и грожђу из околине Смедерева. Приликом скидања поставке ауторима се придржило и кустос Ранко Пејовић чија је помоћ била више него добро дошла.

Деса Ђорђевић Милутиновић

Изложба је отворена пригодним програмом уз грожђе и дегустацију вина

Музеј на папиру

СТРУЧНА И НАУЧНА ЗВАЊА

ДОКТОРИ НАУКА

Током 2016. године, двојица музеалаца су стекла звање доктора наука: Милан Пауновић и Борис Иванчевић.

Докторат колеге **Милана ПАУНОВИЋА** гласи: „Распрострањење, екологија и центри диверзитета слепих мишева (*Mammalia, Chiroptera*) у Србији“. Дисертацију је презентовао и одбравио испред четворочлане комисије у саставу: др Срђан Стаменковић, доцент Биолошког факултета Универзитета у Београду; др Александар Ђетковић, доцент Биолошког факултета Универзитета у Београду; др Јасмина Шинкар-Секулић, ванредни професор Биолошког факултета Универзитета у Београду и др Светлана Милошевић-Златановић, доцент Природно-математичког факултета Универзитета у Крагујевцу, проф. др Драган Катарановски, редовни професор Биолошког факултета Универзитета у Београду.

Борис ИВАНЧЕВИЋ је представио и успешно одбравио докторску дисертацију под називом: „Просторна дистрибуција и еколошке варијације станишта хипогеичних макромицета (*Mycota*) у Србији“. Чланови комисије су били: др Дмитар Лакушић, редовни професор Биолошког факултета Универзитета у Београду; др Митко Караделев, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Скопљу и др Јасмина Шинкар-Секулић, ванредни професор Биолошког факултета Универзитета у Београду.

Татјана Милић Бабић

НАУЧНИ И СТРУЧНИ СКУПОВИ

1st INTERNATIONAL MEETING OF EARLY – STAGE RESEARCHERS IN PALEONTOLOGY – XIV ENCUENTRO DE JÓVENES INVESTIGADORES EN PALEONTOLOGÍA ALPUENTE

На првом скупу младих палеонтолога, мастер студент Михаило Јовановић, заједно са нашом **Драганом ЂУРИЋ** и осталим коауторима, представио је свој први рад под називом *Small vertebrates and reconstruction of Pleistocene habitats in the Baranica cave (EASTERN SERBIA)*. Скуп је одржан од 13–16. априла 2016. године у Валенсији (Шпанија).

Драгана Ђурић

СТРУЧНИ СКУП „ХОМЕОПАТИЈА И ПОЛЕНСКЕ АЛЕРГИЈЕ“

У Фармацеутско-физиотерапеутској школи на Звездари, 12.5.2016. године, на стручном скупу „Хомеопатија и поленске алергије“ виши кустос **др Марко НЕСТОРОВИЋ** одржао је предавање „У сусрет амброзији“.

Детаљ са предавања

Циљ предавања био је да се укаже на:

- механизме адаптације амброзије,
- начине и интензитет њеног ширења,
- угроженост урбаних, руралних и природних подручја,
- значај и потребу организованог масовног уништавања,
- популаризацију борбе против амброзије и значај учешћа јавности и медија у акцијама сузбијања,
- проблеме и потребе едукације у циљу заштите,
- препознавање амброзије у различитим фенофазама,
- промене морфолошких карактеристика,
- значај мапирања на терену,
- методе и начине сузбијања,
- правилно предвиђање механичких и хемијских мера сузбијања.

Марко Љ. Несторовић

МЕЂУНАРОДНИ ЛИМНОГЕОЛОШКИ СКУП „LAKE – BASIN – EVOLUTION“

RCMNS INTERIM COLLOQUIUM 2016 LAKE - BASIN - EVOLUTION.
STRATIGRAPHY, GEODYNAMICS, CLIMATE, AND DIVERSITY OF PAST
AND RECENT LACUSTRINE SYSTEMS.

У периоду од 20.5–24.6.2016. у Загребу (Хрватска) одржан је Међународни лимногеолошки скуп *LAKE – BASIN – EVOLUTION*. Тема је била еволуција неогених и савремених језерских басена са тежиштем на стратиграфској корелацији, динамици седиментационих процеса и развоју биолошке разноврсности језерских басена. На скупу је лимнологија успешно промовисана као савремена природна дисциплина која је интегрисала експерте за геолошке и биолошке науке.

Добродошлица у Природословном музеју у Загребу

Скуп је свечано отворен у петак, 20. маја 2016. у 19.00 часова у Хрватском природословном музеју, где је након поздравних говора представника спонзора одржано и пленарно предавање др Mathiasa Harzhausera (Аустрија) о историји развоја слатководних језерских система Европе. Окупило се 70 еминентних стручњака из неколико дисциплина које се односе на истраживања језерских басена, а програм је укључивао предавања и постер презентације у оквиру четири секције – лимногеологија, биодиверзитет, стратиграфија и геодинамика.

Научни део програма скупа одржан је у просторијама Рударско-геолошко-нафтног факултета у суботу, 21. маја 2016. Други део програма обухватио је радионицу која се одвијала на теренима неогених језерских басена Хрватске и Босне и Херцеговине.

Научни програм на Рударско-геолошко-нафтном факултету, предавање о стратиграфији језерских система -dr Wout Krijgsman (Utrecht), vice-председник RCMNS-а

Партнери и подршка овом скупу били су: ИНА-индустрија нафте д.д, Свеучилиште у Загребу (Рударско-геолошко-нафтни факултет, Природословно-математички факултет), Хрватски природословни музеј, Природњачки музеј у Бечу, Хрватска академија знаности и умјетности, Хрватски геолошки институт, Међународна заједница седиментолога (ИАС) и Међународна заједница геолошких знаности (ИУГС).

Сав материјал са поменутог скупа је публикован у издању Хрватског геолошког друштва – Књига сажетака и Водич екскурзија. На скупу је усменим саопштењем Гордане Јовановић

Екскурзија 1 – Бруно Томљеновић (РГН): о тектонском развоју миоценских басена околине Загреба

Годишњак Природњачког музеја

представљена језерска фауна сарматске старости Врачевића код Мионице. Као постер презентације представљени су први налаз фосилних ларви шкољки из фамилије *Dreissenidae* у сарматским седиментима Јеловика код Аранђеловца (Гордана Јовановић) и први налаз изумрле жабе *Latonia gigantea* са локалитета Врачевић (Драгана Ђурић).

Екскурзија – Рудник угљена Тушница, Ливна – др Олег Мандић (Беч) са колегама

Др Гордана Јовановић, постер презентација
Музеј на папиру

Драгана Ђурић, постер презентација

Након детаљног проучавања језерске фауне мекушаца из Врачевића, у сарадњи са стручњацима из Бечког музеја (Thomas, A. Neubauer, Mathias Harzhauser и Олег Мандић) објављена је публикација: *The late middle Miocene non-marine mollusk fauna of Vračević (Serbia): filling a gap in Miocene land snail biogeography*. *Bulletin of Geosciences*. 2016, 91, 4, 731-778. Проучени материјал представља изузетно вредно културно и научно добро Србије, чиме је дат велики допринос расветљавању еволуције неогених језерских басена не само наше земље, већ и простора централне Европе.

Резултати приказани на овом скупу допринели су продубљивању већ постојеће сарадње са стручњацима Природњачког музеја из Беча, као и успостављању нових контаката посебно у области палеохерпетологије.

Гордана Јовановић
Драгана Ђурић

На поменутом Међународном лимногеолошком скупу **LAKE - BASIN - EVOLUTION**, учествовао је и др Зоран МАРКОВИЋ, представљајући рад под називом „*Rodent assemblages from the early Miocene and Oligocene of Bosnia Herzegovina and Serbia*“. Презентацију рада имала је др Вилма Веселс са Геолошког факултета Утрехтског универзитета, један од коаутора.

Зоран Марковић

ТРЕЋИ КОНГРЕС НА ГЕОЛОЗИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

На трећем конгресу геолога Македоније одржаном у Струги (30. септембар – 2. октобар 2016), **Драгана ЂУРИЋ** је заједно са коауторима представила први налаз копнених кичмењака Сремске серије (Беочин). Рад носи назив: *Squamate remains from the early and middle Pleistocene Srem series in the Matalj Quarry (Beočin, Northern Serbia)*.

Драгана Ђурић

ДИДС 2016, ДАН ИНТЕРНЕТ ДОМЕНА СРБИЈЕ БЕЗБЕДНОСТ И РАЗВОЈ ИНТЕРНЕТА НА ГЛОБАЛНОМ И ЛОКАЛНОМ НИВОУ

Конференција је одржана 15. марта 2016. године, у хотелу Хајат. Чинила су је три блока: Управљање интернетом на глобалном нивоу, Трендови безбедности на интернету и Успешни сајтови, портали и онлајн пројекти на националним интернет доменима.

ДИДС 2016, детаљ из препуне сале.

У својству посетиоца (уз регистрацију), скупу је присуствовала и **Татјана Милић Бабић**, а све је организовано на врхунском нивоу, уз велику посећеност и занимљиве презентације.

Татјана Милић Бабић
Фото: <https://dids.rs/sr/dids-2016/>

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА ФОТО-ГРАЂЕ

Конференција је одржана 5. и 6. маја 2016. године, у Музеју Југославије. Представник Природњачког музеја на овом скупу била је **Татјана Милић Бабић**.

Осим бројних презентација/предавања на тему дигитализације, било је и разговора/дискусија о тренутним праксама и стратегијама дигитализације фото-грађе у институцијама културе у Србији, као и о проблемима са којима се срећемо у овим процесима.

Конференција је била део двогодишњег пројекта под називом Визуелни архив Југославије, на којем су партнери учествовали Музеј Југославије и Middle Eastern Studies, Универзитет у Базелу. Одржана је уз подршку Министарства културе и информисања Републике Србије и Швајцарског националног фонда за науку (SNSF).

Татјана Милић Бабић

Детаљ са једне од презентација

III НАУЧНА РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА

„РЕВИТАЛИЗАЦИЈА КУЛТУРНОГ И ПРИРОДНОГ НАСЛЕЂА У РЕГИОНУ ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ, 2006 - 2016“

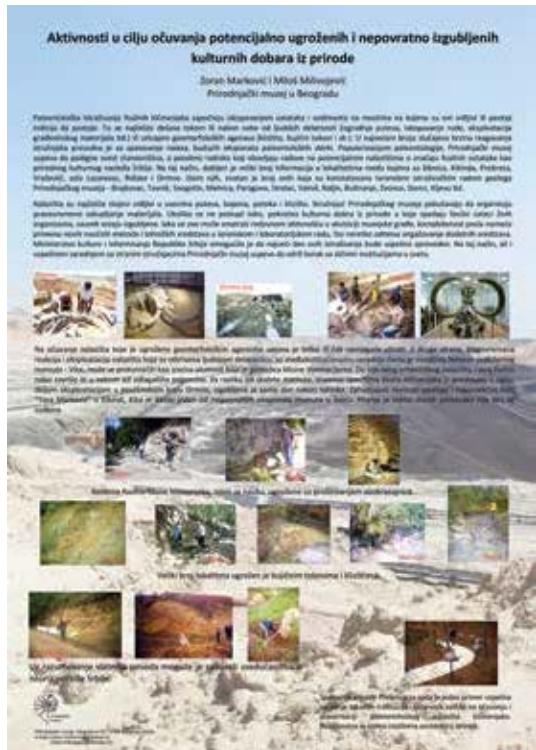
Скуп је одржан у периоду између 8. и 10. децембра 2016. године, на Алфа БК универзитету у Београду (Палмира Тольјатија 3, Нови Београд). Од колега из Природњачког музеја учествовали су (по редоследу појављивања у званичном програму конференције):

- **Славко СПАСИЋ**, Управљање природним наслеђем у Републици Србији;
- **Александра САВИЋ**, Како једна музејска изложба обнавља природну баштину српског села;
- **Далиборка СТАНКОВИЋ и Марко РАКОВИЋ**, Употреба података добијених научном методом маркирања птица у валоризацији природних целина и очувању орнитофауне на примеру акумулационог језера Гружа;
- **Милош ЈОВИЋ**, Проучавање природне и културне баштине – Атласи знања о биодиверзитету и

- Зоран МАРКОВИЋ и
Милош МИЛИВОЈЕВИЋ,
постер презентацијом
под називом Активности
у циљу очувања потен-
цијално угрожених и
неповратно изгубљених
културних добара
из природе.

Татјана Милић Бабић

Постер презентација аутора
З. Марковића и М. Миливојевића

XIII МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
БИБЛИОТЕКАРСКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ:
„Корисници библиотечких услуга: историјска
перспектива и савремене тенденције“

Музеј на папиру

Участники конференции

13. и 14. децембра 2016. године у Народној библиотеци Србије, Конференција је окупила преко 200 учесника, стручњака из Србије, региона и Европе, у циљу размене актуелних информација о токовима развоја библиотечко-информационе струке.

Анита Радета

СЕМИНАРИ

ЗНАКОВНИ МУЗЕЈ

О терминологији: исправно је рећи „глув“, „наглув“ или „особа која не чује“

Под покровитељством Министарства културе и информисања Републике Србије, а у сарадњи са Асоцијацијом тумача знаковног језика и Градском организацијом глувих, 5. априла 2016. године, Музеј Југославије је организовао семинар под називом Знаковни музеј.

Семинар је пружио добар увид у основне карактеристике и специфичности заједнице и културе глувих особа, као и у основе комуникације са глувим и наглувим особама.

На крају семинара одржана је радионица која је симулирала стварне ситуације. Свим учесницима у радионици додељене су различите улоге, а све са циљем ослобађања од уобичајених предрасуда, усвајања одговарајућих модела понашања и ради унапређења комуникације са представницима заједнице глувих.

Из Природњачког музеја семинару су присуствовале Соња Срејић и Татјана Милић Бабић и са задовољством учествовале у изузетно забавној и едукативној радионици.

Текст и фотографија
Татјана Милић Бабић

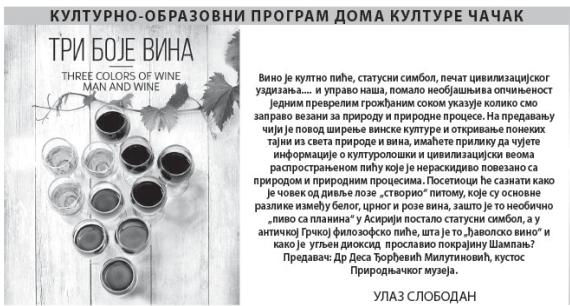
Print Screen странице о Музеју у Википедији

Похађање акредитованог семинара „Вики-библиотекар“ 20. и 21. априла 2016. године у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“. Током семинара написан је чланак о нашем музеју на Википедији: „Природњачки музеј у Београду“, који је преведен и на енглески језик, чиме смо постали део највеће слободне онлајн енциклопедије.

Анита Радета

ПРЕДАВАЊА

ЧОВЕК И ВИНО

Човек и вино, позивница за предавање

Деса Ђорђевић Милутиновић

МОЖЕ ЛИ НЕБО ДА УТИХНЕ?

11. маја 2016. године у Србији је први пут обележен Светски дан миграторних птица (WMBD) у организацији Природњачког музеја и Центра за маркирање животиња.

Позивница за манифестацију

Светски дан миграторних птица се сваког маја обележава под другачијим називом, а тема овогодишње прославе гласи: „А када небо утихне? Заставимо криволов, нелегално затварање и трговину“.

Програм Музеја обухватио је радионицу, квиз за млађе учеснике и мултимедијалне презентације за све који желе да знају више о миграцији птица. Једну од презентација /предавања, под називом „Може ли небо да утихне?“ одржала је **Далиборка СТАНКОВИЋ**.

Татјана Милић Бабић

ВАЖНОСТ БЕОГРАДА И ВЕЛИКОГ РАТНОГ ОСТРВА ЗА ОЧУВАЊЕ БИОДИВЕРЗИТЕТА ПТИЦА*

Као и до сада, Природњачки музеј је у Данима европске баштине (23. септембар – 2. октобар) учествовао разноврсним програмом. Осим посете Панчићевом кабинету и обиласка Бизонаријума (Његошева 51), изложбе Рогови – борбено знамење сисара (Галерија Природњачког музеја на Калемегдану), одржано је и предавање Важност Београда и Великог ратног острва за очување биодиверзитета птица (Велико ратно острво, 20. и 21. септембар).

Марко РАКОВИЋ је посетиоцима приближио свет птица које живе, пролазе или зимују на подручју Београда и објаснио шта треба урадити да Београд остане погодан за њихов живот. Посетиоци су сазнали којих птица имају највише, којих најмање, која је највећа, а која најмања птица на подручју града, како сачувати врапце у Београду и сл.

Татјана Милић Бабић

* При писању текста коришћени подаци из програма манифестације Туристичке организације Београда. http://www.beograd.rs/images/data/ab543d169a47be8f1cdf051a0c9f3887_8480288074.pdf

У среду, 23. новембра 2016, у оквиру пројекта „Музеј у гостима код вас“, кустос **Драгана ВУЧИЋЕВИЋ** одржала је предавање у геронтолошком центру - Дому за пензионере „Бежанијска коса“.

Заједничка фотографија са слушаоцима предавања (Драгана Вучићевић у средини)

Након презентације у свечаној сали на којој су представљени историјат, збирке, радионице и изложбе Музеја, корисници су имали прилике да се упознају са неким експонатима из збирки Музеја и да разговарају са кустосом на тему геологије и екологије. На kraју су са задовољством учествовали у Квизу опште културе и информисаности.

Текст и фотографија преузети са фејсбук странице Природњачког музеја
https://www.facebook.com/pg/prirodnjacki/posts/?ref=page_internal

НАУЧНИ И СТРУЧНИ ПРОЈЕКТИ

ПАЛЕОГЕН – ИСТРАЖИВАЊА НАЈСТАРИЈИХ СИСАРА БАЛКАНА*

Тринаеста година заједничког рада стручњака Музеја **Зорана МАРКОВИЋА** и **Милоша МИЛИВОЈЕВИЋА** и Уtrechtског универзитета, била је подједнако успешна као и претходне. Пројекат су финансирали Министарство културе и информисања Републике Србије и Фондација „Ханс де Брајн“, а настављена је успешна сарадња и са Националним парком „Фрушка гора“ и Покрајинским заводом из Новог Сада.

Септембарска истраживања (ископавања, преглед, испирање и други послови обраде фосилних остатака) вршена су на око 2,5 тона седимената уз бројне занимљиве наласке. Покривени су локалитети Парагова с једне стране и Звонца и Раљина са друге стране, уз боравак у Бабушници где се и одвијала обрада прикупљеног материјала.

Музеалци у акцији: Зоран Марковић и Милош Миливојевић, детаљ са терена

У оквиру истог пројекта, али нешто раније, у априлу 2016. године, Зоран Марковић и Милош Миливојевић боравили су на терену истражујући подручје северне Црне Горе (околина Берана - Горажде 1 и 2, Драгосава, Петњик и Црнило).

У Музеј је донето око 100 килограма седимената за даљу обраду, а планирана су и нова истраживања на овом терену. Ова теренска истраживања су реализована у сарадњи са колегама Слободаном Обрадовићем, музејским саветником и Миомиром Трифуновићем, сарадником Полимског музеја. Са Виолетом Фолић, директорком Музеја Полимља, обављени су договори о будућој међуинституционалној сарадњи.

Татјана Милић Бабић

*При писању коришћени подаци са сајта Природњачког музеја: <http://www.nhmbeo.rs/активности.55.html> <http://www.nhmbeo.rs/почетна.36.html?type=news&newsId=398>

- Alaburić, S.**, Radović, P. (2016): An early record of the moschid genus *Micromeryx* (Mammalia, Ruminantia). In: Marković, Z. & Milivojević, M. (eds.): Life on the shore - geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia). Part 1. Special Issue of the Natural History Museum in Belgrade. 141-148.
- Bogićević, K. Nenadić, D., **Djurić, D.**, Milivojević, J., Z. Lazarević, Z. (2016). Preliminary results of the analysis of Pleistocene rodent fauna from the Hadži Prodanova cave near Ivanjica (Western Serbia). *Comptes rendus de l'Académie bulgare des Sciences*. Vol 69, No7, 889-894
- Dimitrijević, V., **Mitrović, B.** (2016): Školjke (*Unio spp.*) i drugi slatkovodni i kopneni mekušci na kasnoneolitskom/ranoneolitskom nalazištu Vinča – Belo brdo, iskopavanja 1998 – 2003. – Arhaika 4, 23 – 39.
- Đorđević Milutinović, D.** 2016: The paleoflora from the „Kaludra“ site (Levač Neogene basin, Central Serbia) reconsidered. In: Marković, Z. & Milivojević, M. (eds.): Life on the shore – geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia). Part 1. Special Issue of the Natural History Museum in Belgrade: 27–36.
- Đorđević Milutinović, D.** 2016: Analysis of Pliocene paleoflora of locality Guvno in Sibnica (Levač Neogene basin, Central Serbia). In: Marković, Z. & Milivojević, M. (eds.): Life on the shore – geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia). Part 1. Special Issue of the Natural History Museum in Belgrade: 37–47.
- Đurić, D.** (2016): The early Miocene herpetofauna (Amphibia and Squamata) from Sibnica, Serbia. In: Marković, Z. & Milivojević, M. (eds.): Life on the shore – geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia). Part 1. Special Issue of the Natural History Museum in Belgrade: 57–61.
- Đurić, D.** (2016): *Latonia gigantea* (Anura, Alytidae) from the Middle Miocene of Lake Vračević (Serbia). RCMNS Interim Colloquium 2016 LAKE - BASIN - EVOLUTION Stratigraphy, Geodynamics, Climate, and Diversity of Past and Recent Lacustrine Systems, 20-24. may 2016, Zagreb/Croatia. Poster prezentacija.
- Đurić, D.**, Bogićević, K., Nenadić, D., Tošović, R. (2016): Pleistocene Anuran Fauna from the Baranica Cave Near Knjaževac (Eastern Serbia). *Comptes rendus de l'Académie bulgare des Sciences*, Vol 69, № 3, 311-318.
- Đurić, D.**, Bogićević, K., Nenadić, D. (2016): Squamate remains from the early and middle Pleistocene Srem series in the Mutalj Quarry (Beočin, Northern Serbia). TRET KONGRES na Geologite na Republika Makedonija, Struga 30.9-2.10.2016.
- Jovanović, G.**, **Đurić, D.** (2016): Mollusks and ectothermic vertebrates from the Middle Miocene (Sarmatian) Lake Vračević (Serbia). RCMNS Interim Colloquium 2016 LAKE - BASIN - EVOLUTION Stratigraphy, Geodyn-

mics, Climate, and Diversity of Past and Recent Lacustrine Systems, 20-24 may 2016, Zagreb/Croatia.

Jović, M. (2016): Proučavanje prirodne i kulturne baštine – Atlasi znanja o biodiverzitetu. Treća regionalna naučna konferencija ICOMSEE: Alfa BK univerzitet, Beograd, 8 – 10. decembar 2016, abstract.

Knežević, S., Van de Weerd, A., **Marković, Z.** (2016): Overview of the geology of the Levač basin and the fossil mammal and the fossil plants localities at the Sibnica area (Central Serbia). In: Marković, Z. & Milivojević, M. (eds.): *Life on the shore - geological and paleontological research of the Neogene near Sibnica (Levač basin, Central Serbia). Part 1. Special Issue of the Natural History Museum in Belgrade* 11-20.

Maran Stevanović, A., Pejović, R. (2016): Collections of Paleozoic and Mesozoic invertebrates of the Natural History Museum in Belgrade – background, current state and outlook. – *Bulletin of the Natural History Museum in Belgrade* 9: 7 – 28.

Marković, Z. (2016): *Prolagusvasconiensis* (Ochotonidae, Lagomorpha, Mammalia) from the Early Early Miocene of Sibnica 4, Serbia. In: Marković, Z. & Milivojević, M. (eds.): *Life on the shore - geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia). Part 1. Special Issue of the Natural History Museum in Belgrade*. 119-126.

Marković, Z., Milivojević, M. (eds.): *Life on the shore - geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia). Part 1. Special Issue of the Natural History Museum in Belgrade*. 1-148.

Marković, Z., Milivojević, M. (2016): Aktivnosti u cilju očuvanja potencijalno ugroženih i nepovratno izgubljenih kulturnih dobara iz prirode. Treća regionalna naučna konferencija ICOMSEE: Alfa BK univerzitet, Beograd, 08 – 10. decembar 2016, abstract.

Marković, Z., De Bruijn, H., Wessels,W. (2016): A revision of the new rodent collections from the Early Miocene of Sibnica, Serbia. In: Marković, Z. & Milivojević, M. (eds.): *Life on the shore - geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia). Part 1. Special Issue of the Natural History Museum in Belgrade*. 63-117.

Savić, A. (2016): Nagrada Mihailo Valtrović Muzejskog društva Srbije u periodu od 2001 do 2015. Publikaciju priredila A. Savić. Muzejsko društvo Srbije, Krimel Budisava, 2016. ISBN 978 – 96 – 908131 – 7 – 9.

Savić, A. (2016): Revitalizacija prirodne baštine srpskog sela putem muzejske izložbe. Treća regionalna naučna konferencija ICOMSEE: Alfa BK univerzitet, Beograd, 08–10. decembar 2016, Knjiga abstrakata: 87 – 89.

Savić, A., Alimić, A., Duletić – Laušević, S., Marin, P. (2016): *Traditional karamanka variety pear - antioxidant activity, total phenolic and flavonoid contents and antineurodegenerative activity of fruit methanol extract*. AREA međunarodni kongres, Poljoprivredni fakultet, Beograd, 2016, abstract.

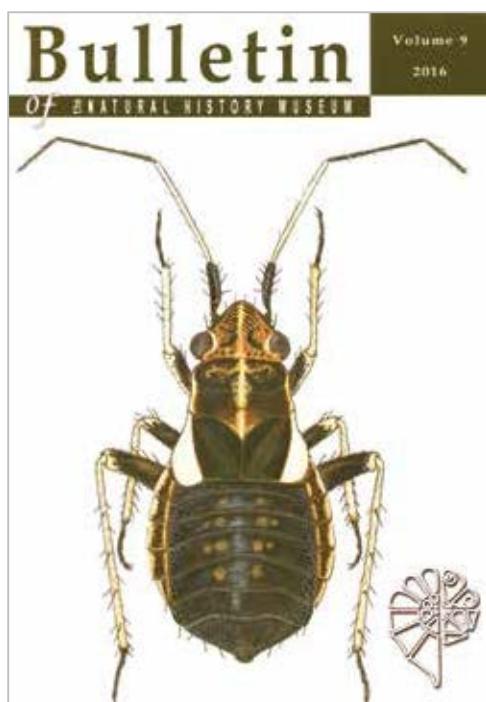
Spasić, S. (2016): Upravljanje prirodnim nasleđem u Republici Srbiji. Treća regionalna naučna konferencija ICOMSEE: Alfa BK univerzitet, Beograd, 8–10. decembar 2016, abstract.

Stanković, D., Raković, M. (2016): Upotreba podataka dobijenih naučnom metodom markiranja ptica u valorizaciji prirodnih celina i očuvanju ornitofaune na primeru akumulacionog jezera Gruža. Treća regionalna naučna konferencija ICOMSEE: Alfa BK univerzitet, Beograd, 8–10. decembar 2016, abstract.

Stefanović, I., **Marković, Z., Alaburić, S.** (2016): *New look into old drawers: Revision of the Mammals from Sibnica collected by Petronijević*. In: Marković, Z. & Milivojević, M. (eds.): *Life on the shore - geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia). Part 1. Special Issue of the Natural History Museum in Belgrade*. 127-139.

Vuksanović, S., Tomović, G., **Niketić, M.**, Stevanović, V. (2016): *Balkan endemic vascular plants of Montenegro – critical inventory with chlorological and life – form analyses*. - *Willdenowia* 46(3):387-397.

Wessels, W., De Brujin, H., **Marković, Z.** - *Rodent assemblages from the early Miocene and Oligocene of Bosnia Herzegovina and Serbia*. - RCMNS Interim Colloquium - CGS Limnogeology Workshop-Lake-Basin-Evolution. Stratigraphy, Geodynamics, Climate, and Diversity of Past and Recent Lacustrine Systems. 20-24 May 2016, Zagreb / Croatia: 33-34.

ИЗДАЊА ПРИРОДЊАЧКОГ МУЗЕЈА

BULLETIN OF THE NATURAL HISTORY MUSEUM IN BELGRADE, VOL. 9, 2016

Гласник Природњачког музеја
у Београду, Књига 8, 2016.

За издавача: Славко Спасић

Главни и одговорни уредник:
Марјан Никетић

Уредник: Александра
Маран Стевановић

Музејски гласник, насловна страна

Обим 127 страница, формат (приближно) Б5, меки повез, корице у боји, тираж 50 примерака; радови штампани на енглеском језику са резимеом на српском (ћирилица); фотографије, илустрације и прилози у црнобелој техници.

Гласник садржи седам радова: један геолошки и шест биолошких. Сви они се могу погледати, преузети и одштампати на нашој интернет страници, у рубрици – издања (<http://www.nhmbeo.rs>).

Татјана Милић Бабић

ГОДИШЊАК ПРИРОДЊАЧКОГ МУЗЕЈА

Главни и одговорни уредник:

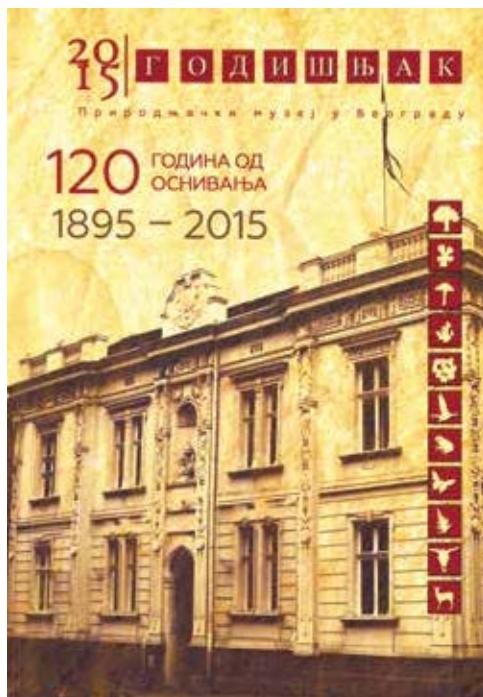
Славко Спасић

Редакција: Деса Ђорђевић–Милутиновић, Александар Луковић, Дубравка Мићковић, Татјана Милић Бабић, Александра Савић

Сарадници: Колектив Природњачког музеја

Обим 161 страница, меки повез, корице у боји, формат (приближно) Ц5, тираж 200 примерака; текстови на српском језику – ћирилица, мањи део на латиници (публиковани радови, латински називи, делови текста на енглеском језику); фотографије, илустрације и прилози (највећим делом) у боји.

Као и до сада, Годишњак приказује део резултата рада и активности кустоса Музеја током 2015. године. Састоји се из шест поглавља и то: Музеј у музеју, Музеј у природи, Музеј на изложби, Музеј на папиру, Музеј у јавности и Шарена страна. Поглавља су богато илустрована, занимљиво писана са основном идејом да послуже како садашњим, тако и будућим генерацијама музеалаца у раду са богатом историјом Музеја и његовим збиркама.

Насловна страна Годишњака

Татјана Милић Бабић

Главни и одговорни уредник:

Славко Спасић

Уредници: Зоран Марковић, Милош
Миливојевић

Обим 148 страна, формат
(приближно) B5, меки повез, корице
у боји, тираж 50 примерака; радови
штампани на енглеском језику;
фотографије, прилози и илустрације
делом рађене у колору, делом у
црнобелој технички.

Посебно издање Гласника Природњачког музеја, монографија „*Life on the shore - geological and paleontological research in the Neogene of Sibnica and vicinity (Levač basin, Central Serbia)* – Part I“ представља резултат дугогодишњег теренског, лабораторијског и музеолошког рада стручњака Природњачког музеја из Београда, Одељења за палеонтологију Геолошког факултета Универзитета у Утрехту и Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду на најзначајнијем референтном доњемиоценском локалитету за југоисточну Европу.

Аутори поглавља су из поменутих институција тако да је монографија дело међународне екипе стручњака. Сачињавају је научна и стручна поглавља у којима су обрађене следеће теме: значај налазишта, историјат проучавања, геологија, методе рада, палеоботаника, палеозоологија и биостратиграфија.

Са становишта заштите културних добара, један од главних аспеката је приказ музеолошке обраде културних добара из природе који су откривени током истраживања, њихова категоризација и презентација јавности.

Планирано је и издавање другог дела у којем би биле обрађене области које нису обухваћене у првом.

Зоран Марковић
Милош Миливојевић

РОГОВИ

Борбено знамење сисара

Аутор каталога:

Јелена Јовановић

За издавача: Славко Спасић

Сарадници: Милан Пауновић,
Милош Јовић, Сања Алабурић,
Слободан Врачаревић

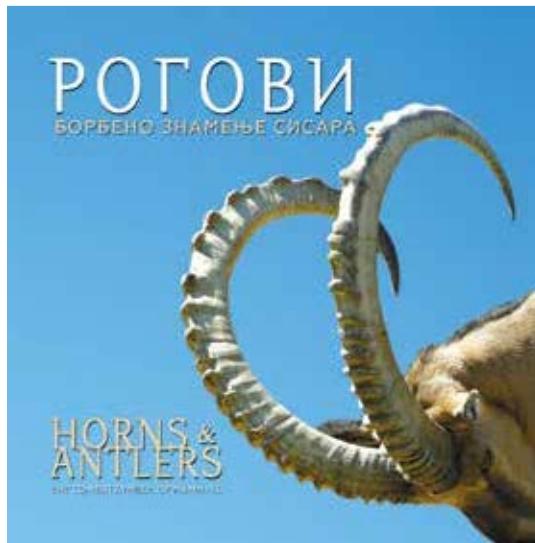
Обим 44 странице, меки повез,
формат 216 x 213 mm, корице у боји,
тираж 500 примерака; фотографије и илустрације у боји
(осим једне која приказује приношење жртве богу Молоху);
каталог је двојезични (српско / енглески);
део на српском језику писан ћирилицом.

Каталог је пратио истоимену
изложбу отворену 16. септембра
2016. године.

Написан лаганим, привлачним стилом, полако нас води од увода, преко симболике, употребе рогова (као оруђа, оружја, украсних предмета, у медицини итд) до грађе и намене рогова и занимљивих описа рогатих сисара.

Публикација је богато илустрована и урађена квалитетно, како у погледу садржаја тако и у естетском смислу.

Татјана Милић Бабић

Насловна страна каталога

ШУМОВИ МОРА

Аутор текста и изложбе: Биљана Митровић

За издавача: Славко Спасић

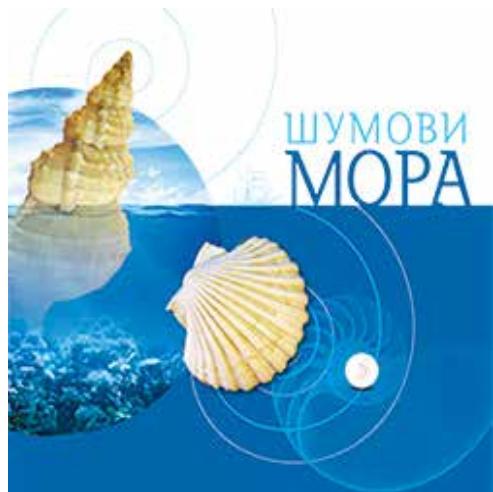
Обим 46 страница, меки повез, формат 210 x 210 mm, корице у боји, тираж 500 примерака; фотографије и илустрације у боји; текстови писани на српском језику, ћирилично писмо, са врло малим делом на латиници (латински називи).

Каталог је богат лепим фотографијама и занимљивим информацијама. Захваљујући ауторки, сазнајемо да постоји једна вишевековна и нераскидива веза између мекушаца и културе, уметности, архитектуре, религије, начина живота...

Од преко 100.000 научно описаних различитих врста мекушаца, једни су јестиви, други отровни. Неких има у изобиљу, а неких, што би рекли, „ни за лек“. Многи су предатори, али су сви нечији плен. Током историје користили су се за исхрану, али и као монета, затим у производњи накита, туристичких сувенира...

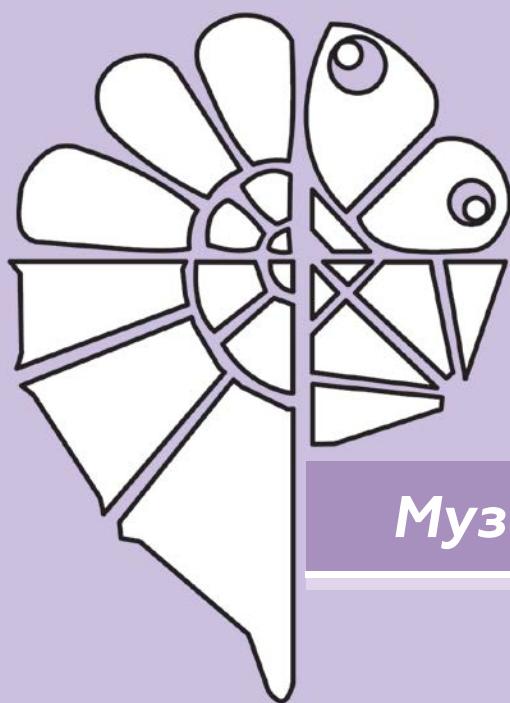
Изложба која је повезана са каталогом носила је исти назив, Шумови мора, а трајала је у периоду од 17. марта до 15. јула 2016. године.

Татјана Милић Бабић

Насловна страна каталога

Музеј у јавности

МАНИФЕСТАЦИЈЕ И САЈМОВИ САЈАМ ХОРТИКУЛТУРЕ – BEOPLANT FAIR

На 21. међународном сајму хортикултуре – BEOPLANT FAIR у изложбеном простору Београдског сајма од 7. 4. до 10. 4. 2016. године представљена је изложба „Алергене биљке“ аутора др Марка Несторовића и Мирослава Јовановића, вишег конзерватора ботаничара. На изложби су путем постера, фотографија, хербаријумског материјала и узорака из природе, на стручан и популаран начин, представљене биљке нашег окружења које изазивају алергију која, према подацима Светске здравствене организације, у последњих тридесетак година представља све већи здравствени проблем становништва.

Детаљ са Сајма хортикултуре

ПРИРОДЊАЧКИ МУЗЕЈ НА ШКОЛСКОМ САЈМУ КУЛТУРЕ: ТРЖНИЦА ИДЕЈА 2016.

Природњачки музеј је 25. априла 2016. учествовао на Школском сајму културе -**Тржница идеја 2016.** Ове године сајам је одржан у Музеју науке и технике, где су представљене 22 установе културе. Циљ овог, трећег по реду, Сајма био је успостављање континуиране сарадње Музеја и школа и препознавање баштине као важног ресурса, а установа културе као значајног места за учење и едукацију.

Музеји су представили своје публикације, садржаје, збирке, као и наменске програме за ученике основних и средњих школа, како би на популаран или стручан начин било презентовано културно и природно музејско наслеђе.

Драгана Вучићевић и др Марко Несторовић
на Школском сајму културе у Музеју науке и технике

ПРВИ СВЕТСКИ ДАН МИГРАТОРНИХ ПТИЦА У СРБИЈИ

Природњачки музеј и Центар за маркирање животиња првипут организују обележавање Светског дана миграторних птица (WMBD), у мају 2016. Циљ WMBD-а је подизање свести о заштити и очувању миграторних птица и њихо-

Званични постери манифестације

Годишњак Природњачког музеја

Радионица – Направи птицу

Соња Срејић и креативни малишани

Радионица – Направи птицу

вих станишта. Због тога се сваке године у другој недељи маја широм света организују догађаји као што су фестивали птица, изложбе, едукативне радионице, предавања и екскурзије на којима се посматрају птице. Светски дан миграторних птица се сваке године обележава под другачијим називом, а тема манифестације у 2016. гласи: „А када небо утихне? Зауставимо криволов, нелегално затварање и трговину“.

У оквиру Природњачког музеја програм су реализовале мр Далиборка Станковић, која је одржала предавање на тему: Може ли небо да утихне? и Соња Срејић која је реализовала радионице „Направи птицу“ и „Квиз о птицама“ на платоу поред Галерије Природњачког музеја, уз помоћ колега: Милоша Јовића, Драгослава Радосављевића, Јелене Јовановић, Сање Павић, Ане Ковачевић, као и волонтера са Биолошког факултета.

МУЗЕЈИ СРБИЈЕ 10 ДАНА ОД 10 ДО 10

У оквиру манифестације Музеји Србије 10 дана од 10 до 10 Природњачки музеј је имао 7 различитих ауторских изложби: „Шумови мора“ у Галерији Природњачког музеја на Кalemegdanu у Београду, „Небески ловци“ - у Музеју Републике Српске у Бања-луци; „Минерали Трепче“ у Завичајном музеју, Параћин; „Од сумрака до свитања“ – у Музеју Срема у Сремској Митровици; „Црно и бело - Прича о чоколади“ у Народном музеју у Панчеву; „Кроз свет инсеката Србије“ у Замку културе у Врњачкој Бањи и „Старо и нестало воће Србије“ у Завичајном музеју у Петровцу на Млави.

Музеј је у оквиру своје зграде у Његошевој улици на Врачару опремио посебан кабинет витринама и ексклузивним експонатима – Јестаственички кабинет, у оквиру којег су планирана тематска предавања кустоса из области биологије и геологије.

НОЋ БИОЛОГИЈЕ

У организацији Природно-математичког факултета у Новом Саду, Департмана за биологију и еколођију, одржана је друга по реду Ноћ биологије, 25. априла 2016. у просторијама факултета у Новом Саду. Пред бројном новосадском публиком Природњачки музеј је представио своје атрактивне експонате, публикације и програме.

ПРОЛЕЋНА ИЗЛОЖБА ГЉИВА

Миколошко друштво Србије у сарадњи са Природњачким музејом и Биолошким истраживачким друштвом „Јосиф Панчић“ у недељу 5. јуна 2016, на простору код Галерије Природњачког музеја на Калемегдану, организовао је традиционалну једнодневну пролећну изложбу гљива.

Од 11 часова пре подне, па све до 19 часова увече, посетиоци су могли да се упознају са више од стотину врста свежих печурака које расту у околини Београда, да виде тартуфе, трудове, звездаче, ћавоље прсте и друге занимљиве врсте, али и да погледају како гљиве изгледају испод микроскопа. Организатор изложбе био је др Борис Иванчевић.

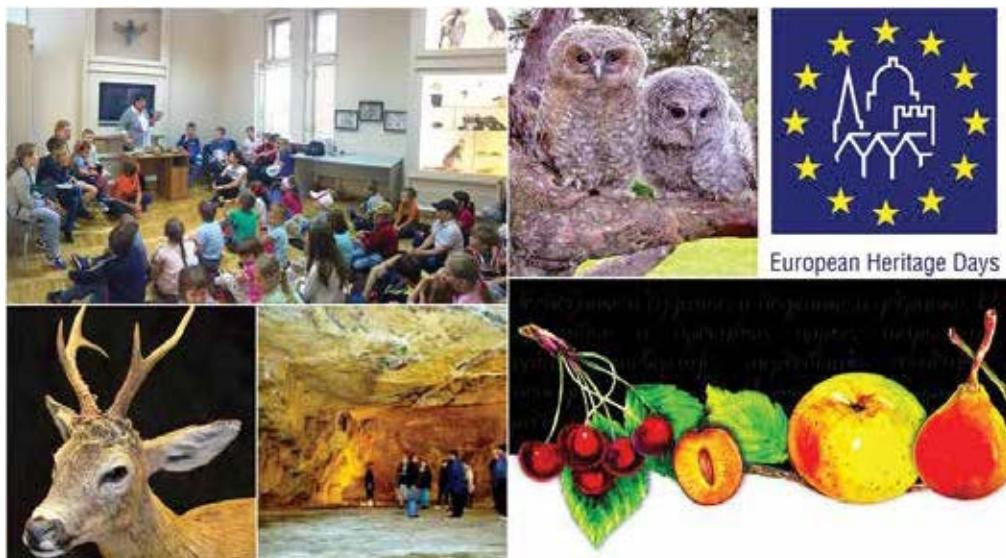
КВИЗ БЕЗ ГРАНИЦА

У понедељак, 13. јуна 2016, у просторијама ОШ „Бошко Буха“ одржан је „Квиз без граница“ за ученике београдских школа које образују децу са сметњама у развоју. На квизу је било весело, успешно, бучно и шарено. Питања су била „тешка“, али су наши мали учесници бриљирали у знању. Такмичили су се учесници из девет београдских школа које образују децу

са сметњама у развоју, помагачи су били ученици из приватне ОШ „Бејза“, а волонтери ученици Пете београдске гимназије. Квиз је водила Маријана Мићић, а за забаву и смех су били задужени мађионичар Игор, као и кловнови Пера и Паја. Троћлани „строги“ жири је контролисао ситуацију: глумци Ђорђе Ерчевић и Владимира Пауновић, као и кустос Милош Јовић. Овај квиз су подржали бројни донатори богатим поклонима: Лавиринит, Креативни центар, Klett, DM, LGD, Hellenic Coca Cola, ProPolis books, Laставица кетеринг, Лагуна, Office 1 Superstore, Одбојкашки савез Србије, Фудбалски савез Србије Плави Плави, а вредне награде најбољим екипама доделили су: Atom Partner, LG Electronic Srbija и компанија Голум. Домаћин квиза је била основна школа „Бошко Буха“ у сарадњи са Природњачким музејом у Београду. Организатор квиза била је Соња Срејић, кустос педагог Природњачког музеја.

ДАНИ ЕВРОПСКЕ БАШТИНЕ

European Heritage Days

У оквиру манифестације Дани европске баштине 2016, која је реализована у другој половини септембра, Природњачки музеј је учествовао са неколико програма. Изложба Рогови – борбено знамење сисара била је доступна посетиоцима у Галерији Природњачког музеја на Калемегдану; изложба Старо и нестало воће Србије била је постављена у Галерији општине Врачар; посетиоцима је било омогућено да обиђу Бизонаријум и Јестаственички кабинету згради Музеја на Врачару, а одржана су и два

предавања: Важност Београда и Великог ратног острва за очување биодиверзитета птица, на Великом ратном острву, предавача Марка Раковића, виши кустоса и Геолошко наслеђе, Ташмајдански миоценски спруд у Ташмајданској пећини, проф. др Љупка Рундића.

КОМИСИЈА ЗА ДОДЕЛУ НАГРАДЕ МИХАИЛО ВАЛТРОВИЋ, МУЗЕЈСКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

У Природњачком музеју 22. априла заседала је Комисија за доделу награда и признања „Михаило Валтровић“ у организацији Музејског друштва Србије. Престижна награда „Михаило Валтровић“ додељује се сваке године најбољим појединачним и пројектима, за животно дело, као и најбољим музејима у Србији. Комисију је чинило седам чланова, еминентних

музејских стручњака из Србије, а представник Природњачког музеја била је Александра Савић, виши кустос, уједно и председник Комисије. Награде најбољим музеалцима додељују се сваке године на Свечаној скупштини МДС на Међународни дан Музеја - 18. маја.

РАДИОНИЦЕ, ГОСТОВАЊА, САРАДЊА ИЗРОНИМО ШКОЉКЕ ЦРТАЊЕМ

Како да су тек ухваћени у рибарској мрежи, радови које су деца нацртала у оквиру радионице за децу „Заронимо у свет мора”, које је водила кустос едукатор Драгана Вучићевић, изложени су током манифестације *Музеји: Десет дана од 10 до 10 у Зеленом салону Галерије*. Многи су се враћали да погледају своје радове, а они су стално доцртавани, па је изложба свакодневно била обогаћена новим цртежима.

ЗАРОНИМО У СВЕТ МОРА

Током изложбе *Шумови мора*, кустос Драгана Вучићевић је са основцима реализовала радионицу Заронимо у свет мора, која је крунисана изложбом Изронимо школке цртањем, на којој су деца дала своје виђење предмета за свакодневну употребу - чаша, пешкира, завеса, лампи, тепиха и других употребних предмета са мотивима мора, школки, пужева.

ШКОЛСКА НОЋ МУЗЕЈА

Непосредно пре почетка школског распуста, Драгана Вучићевић, кустос Одељења за едукацију и комуникацију Природњачког музеја, посетила је традиционалну манифестацију Школска Ноћ музеја. У основној школи Војвода Степа Степановић у Кумодражу, креативни ученици су скромним средствима дочарали разлиčите музеје и научна достигнућа ранијих епоха. Ученици су били обучени у костиме Тесле, Ајнштајна и Милеве, Чарлса Дарвина...

Кустос је, заједно са професором биологије Виолетом Апостоловски Дупор, подсетила ученике да се и у Природњачком музеју могу наћи збирке минерала и фосила из доба диносауруса, да се организују изложбе посвећене Дарвину и Јосифу Панчићу и позвала ученике да посете Природњачки музеј.

НОСОРОГ И ЊЕГОВИ ДРУГАРИ ПАПКАРИ

Једна од најомиљенијих радионица посвећена најмлађима била је свакако Носорог и његови другари папкари. Ко је копитар, а ко папкар, какве ко рогове има, ко је шупљорог, а коме рогови отпадају и када поново израсту, мистерије су на које су малишани покушали да дају одговор. Најлакше им је ипак било да поставе картице са фотографијама животиња на локалитете где се налазе њихова станишта широм света. А онда је већ било лако и да се схвате неке животне навике рогатих животиња и да се разуме њихова исхрана.

МУЗЕЈ У ГОСТИМА КОД ВАС, ДОМ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ БЕЖАНИЈСКА КОСА

У среду, 23. новембра 2016. кустос Драгана Вучићевић је у оквиру пројекта „Музеј у гостима код вас“, гостовала у геронтолошком центру - Дому за пензионере „Бежанијска коса“. Након презентације у свечаној сали на којој су представљени историјат, збирке, радионице и изложбе Музеја, корисници су имали прилике да се упознају са неким експонатима из збирки Музеја и да разговарају са Драганом на тему геологије и екологије. На крају су са задовољством учествовали у Квизу опште културе и информисаности.

САРАДЊА СА НАРОДНИМ МУЗЕЈОМ

Кустоси едукатори, музејски педагози, веома радо сарађују не само са образовним Установама, већ и са колегама из других музеја. Пример једне такве успешне сарадње је циклус едукативних и креативних радионице за ученике основних школа под називом *Моја Србија* кроз сликарство и живи свет. За ове радионице, које су заједно водиле Драгана Вучићевић, кустос Природњачког миру Ивана Јанковић, музејски саветник из Народног музеја, увек је владало велико интересовање.

ХУМАНОСТ НА ДЕЛУ – ПОМОЋ ПОРОДИЦИ РОФА ИЗ ТИТЕЛА

Прочитавши у једним дневним новинама причу о самохраној мајци, која у нехигијенским и нехуманим условима одгаја осморо деце, од којих је најмлађе у том моменту имало свега месец дана, веома сам се потресла и одлучила нешто да предузмем. Написала сам колегиницама и колегама мејл о томе како породици Рофа тешко живи и покренула акцију сакупљања помоћи. У року од недељу дана, већина запослених у Музеју, према својим могућностима, донела је по нешто као вид помоћи. Било је ту много неопходних ствари: гардероба (одећа, обућа, торбе), пелене и козметика за бебу, храна (шећер, со, уље, воће, слаткиши), детерцент за прање веша. Сакупило се и нешто новца. Директор Музеја нам је одобрио да службеним аутом прикупљену помоћ одвеземо породици Рофа. Тако смо се колегиница Ана Пауновић и ја кратим аутом „opel combo”, упутиле у Тител. Услови у којима је породица Рофа живела стварно су били страшни: трошна кућица са две просторије и нечим што се не може назвати купатило. Предале смо сакупљену помоћ

и видно потресене вратиле се послу и свакодневним обавезама. Биле смо свесне да породица, каква је Рофа, нажалост има веома много, а да је помоћ минимална. Готово је немогуће свима је пружити. Ипак, надам се да смо бар на тренутак сви заједно успели да пружимо мали трачак светла и наде и овој једној породици која тешко живи.

Далиборка Станковић

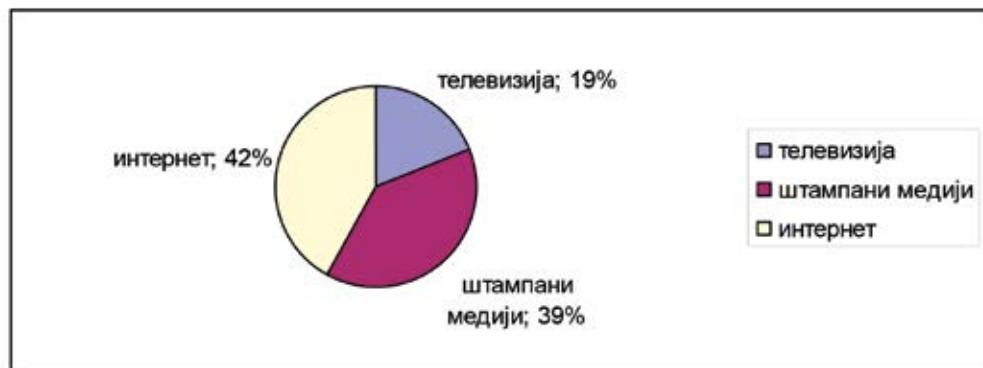
МУЗЕЈ У МЕДИЈИМА

Медијска заступљеност
Природњачког музеја у периоду
јануар-децембар 2016. године

Број прилога	Укупно	Телевизија	Штампа	Интернет
2016. година – класични медији	552	103	215	234
Facebook	5049 пратилаца	237 постова годишње са око 200.000 прегледа		
YouTube	74 снимка		4503 прегледа	
Twitter	313 твита		611 пратилаца	
Инстаграм	159 постова		792 пратилаца	

Укупна медијска експонираност Музеја кроз све канале у 2016. години

Музей у јавности

Укупна процентуална експонираност по врстама медија у 2016. години

Музеј је током 2016. године имао медијску видљивост у мањем проценту за 20% у односу на претходну годину. Све објаве су позитивне или неутралне конотације.

Документација класичних медија: укупно 552 документована прилога, од тога 103 телевизијских прилога, 215 објава у штампаним медијима и 234 прилога на интернету. На Фејсбук профилу постоји 5049 пратилаца, стављено је 237 постова на годишњем нивоу са досегом од око 200.000 пратилаца. На Твiter профилу стављено је 313 твита и тај налог има 611 пратилаца. На званичном Јутјуб каналу музеја постоји 74 снимка, са прегледом од 4503 пута.

Музеј је отворио и **Гугл + профил**, као и **Линкед ин** профил, у оквиру којих пласира своје садржаје онлајн. Музеј је крајем 2015. године отворио свој **Инстаграм канал**. На **Инстаграм профилу постоји 159 постова и 792 пратилаца**.

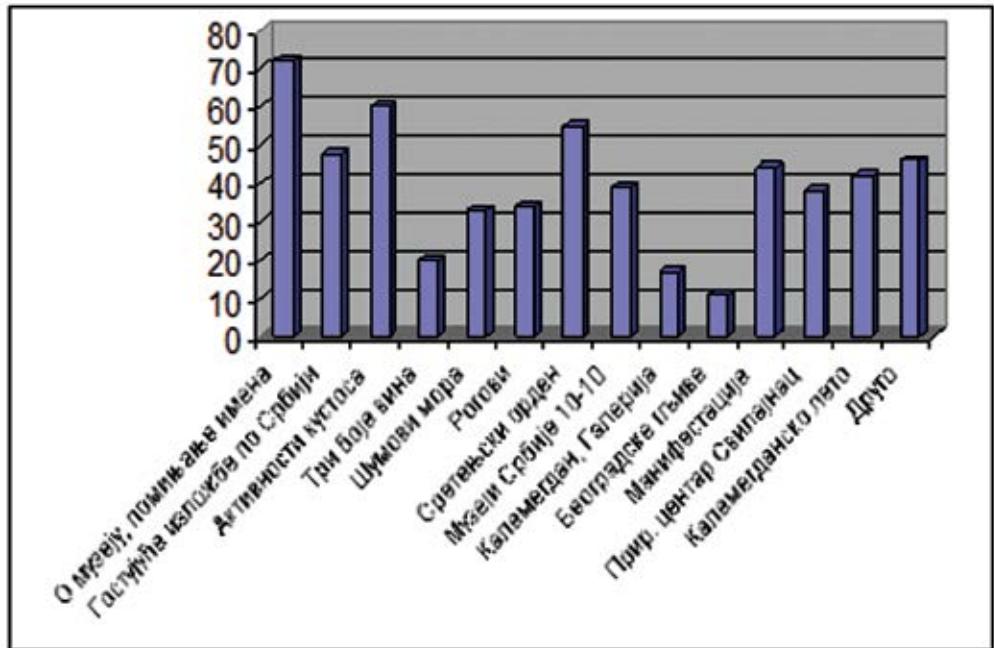
Трендови у комуникацији с јавношћу су такви да су класични медији све мање атрактивни, а да се повећава активност на друштвеним мрежама, као и број пратилаца на друштвеним мрежама. Медијска активност се „помера” све више са класичних медија на „онлајн” медије и друштвене мреже, што је омогућено развојем технологија и смарт мобилних телефона са којих се приступа овим мрежама у највећем броју.

Током 2016. године број класичних медијских прилога музеја у јавности је око 1000, и постоји велики број радио и интернет прилога који су незабележени од стране прес клипинг агенције из техничких разлога (због немогућности да се прате сви медијски канали у Србији), а путем којих је музеј промовисан.

Анализа медијске заступљености Природњачког музеја у периоду јануар – децембар 2016. године рађена је на основу расположивих података евидентије исечака из новина („прес клипинг“) и евидентије медијског појављивања на електронским медијима (телевизија, тв интернет портали), као и личне архиве кустоса, уколико није забележено агенцијски. Евиденцију исечака из штампе и телевизијских снимака на ФТП серверу 2016. године обављала је агенција *Ninamedia* из Новог Сада.

Назив теме, програм	Укупно прилога	Напомена
О музеју, едиторијали и спомињање имена музеја	72	Кроз разне активности музеја, позитивни контекст
Србија гостовања, текуће изложбе музеја у Србији	48	Инсекти Србије, Вође, Сведоци прошлости, Минерали Трепче, Природа као вајар, Небески ловци
Појединачне активности кустоса	60	Стручни текстови или коментари у медијима на одређене теме (Планета, геологија, појава змија у граду итд.)
Три боје вина	20	Гостовања аутора у медијима, тестови (још 15 прилога из претходне године, децембра 2015.)
Шумови мора	33	
Рогови	34	
Сретењски орден	55	Музеј као добитник Сретењског ордена другог реда
Музеји Србије 10-10	39	Конференција за новинаре, велика медијска пажња
Калемегдан, Галерија	17	У оквиру Музеји 10-10
Изложба београдских гљива	11	У Галерији на Калемегдану
Манифестације (Мамут фест, Дани европске баштине	44	Мамут фест, Ноћ биологије, Ноћ истраживача и др.
Природњачки центар Свилајнац	33	Сарадња са музејом
Програм Калемегданског лета	42	Галерија на Калемегдану
Друго	46	Спомињање музеја у даљем контексту
УКУПНО	552	

Заступљеност програма и изложби у медијима (штампа, телевизија, интернет) у 2016. години

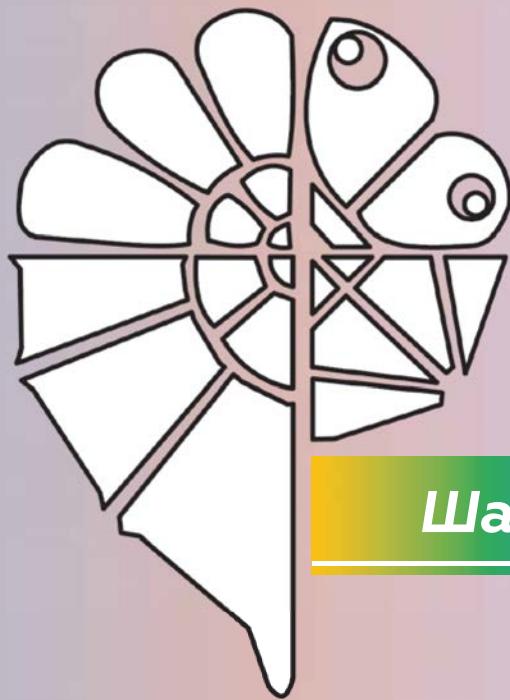
Графичко представљање медијске заступљености музеја у 2016.

- Медијска присутност Музеја у јавности је на нешто мањем нивоу у односу на претходну годину. Прилози о Музеју су квалитетни и добро илустровани.
- Посебно медијски експонирана је била манифестација Музеји Србије од 10 до 10, као и манифестација Београдске гљиве.
- Музеј је 2016. добио Сретењски орден другог реда и постоји велики број медијских прилога са том темом.
- Медији коректно извештавају о музејским изложбама, али се више фокусирају на атракције и појединачне приче. Током 2016. изложбе су углавном уједначено медијски заступљене: Три боје вина, Шумови мора и Рогови. Велики је број објава током 2016. године где се спомиње име Природњачког музеја у позитивном или неутралном тоналитету. Велики број медијских прилога прати и гостујуће изложбе по Србији од стране локалних медија.

- Поједине манифестације Музеја које су претходних година биле медијски експониране, не привлаче толику пажњу због засићења (Ноћ слепих мишева није више таква атракција као претходних година).
- Сви медијски прилози су позитивне или неутралне конотације.
- Музеј сарађује и са Природњачким центром у Свилајнцу, и део медијских прилога се односи и на овај центар.
- Само спомињање имена Музеја у јавности, као и појединачне активности кустоса и њихова истраживања су веома интересантна медијима и постоји велики број објава са позитивном конотацијом.
- Осим класичних медија (штампа, телевизија, радио, интернет портали), Музеј је подједнако активан и у „онлајн“ комуникацији преко канала одабраних друштвених мрежа (Фејсбук, Твiter, Линкедин, Јутјуб, Инстаграм). На тај начин музеј долази до млађе и интернет активне публике.
- Постоји велика комерцијална вредност медијског појављивања, које је било бесплатно као резултат ПР активности. Нема определених додатних средстава за маркетиншке активности музеја, тако да се сва објаве спроводе путем ПР активности, као и путем друштвених мрежа.

Спец. Александра Савић, виши кустос

Шарена страна

СРЕЋНУ НОВУ 2017. ПОЖЕЛЕЛИ
СМО НАЈМЛАЂИМА ПРЕДСТАВОМ
„ЧАРОБНИ ПАКЕТИЋ“

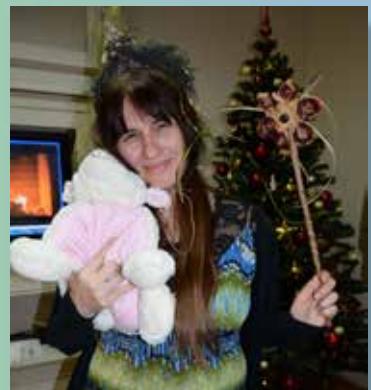

УЛОГЕ:

Наратор
Дубравка Мићковић;
Ана
Соња Срејић;
Ђаволак
Ранко Пејовић;
Мама
Деса Ђорђевић
Милутиновић;

Бобица
Анита Радета;
Деда Мраз
Милош Јовић;
Цвеље
Драгослав Радосављевић;
Добра вила Добрала
Ана Пауновић

Идеја о прављењу представе за децу и поделе пакетића потекла је од директора Природњачког музеја Славка Спасића и показала се као одлична, захваљујући великом ентузијазму „музеалаца“ који су учествовали у њој. Глумци су писали текст и додавали своје идеје и реализације, смишљали како ће се обући, причати, глумити, осмислили сценографију, костиме и остале пратеће елементе. Представа је припремана неколико дана у атмосфери добрих вибрација. Основни текст и идеју за представу потписује Деда Мраз лично, али сваки глумац се прилично трудио, посебно су велики допринос дале Вила Добрала и Бобица, чије су улоге у почетку биле мале међутим током проби се показало да су Добрала и Бобица неоткривени глумачки таленти, па су њихове улоге сасвим неочекивано добиле на значају.

Наши мали природњаци:
Брано, Исидора, Лука, Петар и Вид

И на крају један селфи са Северног пола.

Колегама и пријатељима пожелели смо срећну Нову 2017. честитком коју су дизајнирали Бора Милићевић и Предраг Илић.

Приредила Деса Ђорђевић Милутиновић

СИР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

502/504

ГОДИШЊАК / Природњачки музеј у
Београду ; главни и одговорни уредник Милан
Пауновић. - 2007-. - Београд : Природњачки
музеј, 2007- (Београд : ДМД). - 24 см

Годишње.

ISSN 1820-8231 = Годишњак
(Природњачки музеј у Београду)

COBISS.SR-ID 148763660

Природњачки музеј у Београду
Natural History Museum in Belgrade

Република Србија
Министарство културе и информисања

ISSN 1820-8231

977 1820 823001